

Öfver-Ståthållare-Embetets

i

Stockholms Stad

TILL

KONGL. MAJ:ET

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE

för Åren 1838, 1839, 1840, 1841 och 1842.

STOCKHOLM, 1845.

P. A. Norstedt & Söner, *Kongl. Boktryckare.*

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Öfver-Ståthållare-Embets i Stockholms Stad till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifne femårs-berättelse för Åren 1838, 1839, 1840, 1841 och 1842.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

Öfver-Ståthållare-Embets

i

Stockholms Stad

TILL

KONGL. MAJ:ET

I UNDERDÅNIGHET AFGIFNE

FEMÅRS-BERÄTTELSE

för Åren 1838, 1839, 1840, 1841 och 1842.

STOCKHOLM, 1845.

P. A. Norstedt & Söner, *Kongl. Boktryckare.*

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
1:o. Om Stadens allmänna beskaffenhet.....	2.
2:o. Innevånare.....	2.
Folkmängd.....	2.
Födde.....	3.
Döde.....	3.
Folkets lynne, bildning, sedlighet, konst- och närings-flit samt välmåga.....	3.
För gröfre brott hafva i Poliskammaren varit tilltalade.....	4.
För fylleri äro af Poliskammaren till ansvar fälde	4.
3:o. Näringar.....	5.
Grosshandlare.....	5.
Handels-Societeter och Handtverks-Embeten.....	6-8.
Fabrikanter och Manufacturister.....	8-9.
Idkare af serskilda Näringsyrken ej hörande till någondera af Borgerskapets Classer.....	9.
Handel och Sjöfart.....	9-11.
Guld och Silfver.....	11.
Infördt.....	11.
Utfördt.....	11.
Minuthandels-Classerne.....	13.
Af Handtverks-Embeten och till Handtverks- Classerne räknade Societeter.....	16.
Fabriks- och Manufactur-näringarnes.....	19.

4:o Politie.....	22.
Police-Inrättningen.....	22.
Stadens Militär-Corps.....	22.
Brandsläcknings-anstalterne.....	23.
Gatornes omläggning.....	23.
Gatornes upplysning.....	23.
Allmänna Fängelserna och Fångvården.....	23.
Undervisningsanstalters samt Fattigförsörjnings- Välgörenhets- Sjukvårds- och Arbets-Inrättningsars tillstånd.....	24.
A) Undervisnings-anstalter.....	24.
I) Läroverk och Skolor, lydande under Directionen för Stadens Undervisnings- Verk.....	24.
II) Skolor, stälde under inseende dels af Stockholms Stads-Consistorium eller Kongl. Hof-Consistorium, dels af serskilda Directioner och Styrelser.....	26.
B) Fattigvårds- och Pensions-anstalter samt andra Barmhertighets-Inrättningar.....	34.
I.) Barnhus, Barnbördshus och Uppfostrings-anstalter.....	36.
II.) Barmhertighets-Inrättningar, som åt fattige, egentligen ålderstigne, lemna rum jemte underhållsbidrag uti Inrättningarnes Fastigheter.....	38.
III.) Pensions-Inrättningar och andra Fromma Stiftelser, till hvilka delägarerätt icke är beredd genom erlagde afgifter.....	39.
IV.) Öfriga Pensions-Inrättningar i Hufvudstaden, till hvilka i allmänhet delägarerätt beredes genom årliga afgifter.....	45.
C) Sjukvårds-Anstalter.....	47.
D) Arbets-Inrättningar.....	48.

5:o. Stadens Inkomster och Utgifter samt kostnad för	
Stadens Styrelse.....	50.
Finska Tolagsmedlen.....	62.
Instruction för Stadens Drätsel-Commission.....	62.
Indragnings- eller Pensions-Stat.....	63.
Stadens Justitiæ Collegii och Förmyndare-	
Kammars Aflönings-Stat.....	63.
Bemedlings-Commissionen.....	63.
Ordinarie contribution af Borgerskapet.....	63.
Stadens Militaire-Corps.....	64.
Båtsmanshållet.....	64.
Börs- Bro- och Hamnbyggnads-Fonden.....	66.
Brandvakts-Cassan.....	67.
Inqvarterings-Inrättning.....	68.
Stats-Verkets anslag för Öfver-Ståthållare-Embetet...	69.
Beskrifning af bifogad tabell.....	70.

Tabellbilaga

Tabell, tillhörande Öfver-Ståthållare-Embetets Berättelse om
Stockholms Stads tillstånd i ekonomiskt och statistiskt afseende åren
1838-1842

Stormågtigste, Allernådigste Konung!

I följd af Eders Kongl. Majts uti skrifvelse den 4 Maj 1827 meddelade Nådiga befallning, att underdånig Berättelse om Stockholms Stads tillstånd i ekonomiskt och statistiskt afseende bör till Eders Kongl. Majt af Öfver-Ståthållare-Embete hvar femte år allemnas, uppställd i enlighet med utfärdade formulärer, åligger det Öfver-Ståthållare-Embete, hvars sednaste

Öfver-Ståthållare-Embets Femårs-Berättelse för åren 1838—1842.

Berättelse i berörde hänseende, af den 31 December 1839, omfattande åren 1833—1837, att till Eders Kongl. Maj:t ingå med en sådan Berättelse för de nästföljande fem åren; Och sedan de dertill infortrade uppgifter och utlåtanden ifrån vederbörande numera inkommit, får Öfver-Ståthållare-Embeteet denna Berättelse för åren 1838—1842 härmedelst i underdånighet afgifva.

1:o. Om Stadens allmänna beskaffenhet.

Hvad härom blifvit anfördt uti Öfver-Ståthållare-Embeteets förra Femårs-Berättelser åberopas underdånigst, med tillägg, att jemväl under den ifrågasvarande tidrymden särskilda delar af Hufvudstaden vunnit ett fördelaktigare utseende, dels i följd af verkställd nedrifning af flera förfallna träbyggnader, dels derigenom, att 173 nya hus, hvaribland det uti sednaste Berättelsen omnämnda Hôtelet vid Brunkebergs Torg, blifvit uppförde samt 140 byggnader undergått betydligare reparationer, jemte det många andra blifvit i det yttre reparerade; och med skäl kan förväntas, att den af Eders Kongl. Maj:t under den 5 November 1842 i Nåder utfärdade nya Byggnads-Ordning för Hufvudstaden skall, medelst de deruti gifne föreskrifter till beredande af en vackrare arkitektur, fördelaktigt inverka till Stadens vidare förskönande.

2:o. Innevägnare.

Stadens *Folkmängd* har utgjort, enligt Mantalsförteckningarne:

År 1838 Mantalsskrifne:	Mankön	24,751		
	Qvinkön	33,425	58,176.	
Mantalsfrie:	Mankön	14,020		
	Qvinkön	11,069	25,089.	83,265.
„ 1839 Mantalsskrifne:	Mankön	24,669		
	Qvinkön	33,686	58,355.	
Mantalsfrie:	Mankön	13,650		
	Qvinkön	11,002	24,652.	83,007.
„ 1840 Mantalsskrifne:	Mankön	24,944		
	Qvinkön	33,946	58,890.	
Mantalsfrie:	Mankön	13,746		
	Qvinkön	10,993	24,739.	83,629.

År 1841	Mantalskrifne:	Mankön	24,706		
		Qvinkön	34,097	58,803.	
	Mantalsfrie:	Mankön	13,782		
		Qvinkön	11,570	25,352.	84,155.
„ 1842	Mantalskrifne:	Mankön	23,800		
		Qvinkön	33,303	57,103.	
	Mantalsfrie:	Mankön	15,208		
		Qvinkön	12,869	28,077.	85,180.

Under dessa fem år har alltså Innevånarnes antal, som år 1837 uppgick till 83,117, ökats med 2,063 personer. Denna tillökning är uppkommen endast genom inflyttningar; ty antalet af de i Hufvudstaden födde har samma tid, såsom äfven förut vanligen ägt rum, betydligt understigit antalet af de döde. Förhållandet dermed har nemligen varit följande:

Födde:								
År 1838	Mankön	. . .	1,377	Qvinkön	. . .	1,337	Summa	2,714,
„ 1839	d:o	. . .	1,287	d:o	. . .	1,279	„	2,566.
„ 1840	d:o	. . .	1,394	d:o	. . .	1,359	„	2,753.
„ 1841	d:o	. . .	1,403	d:o	. . .	1,240	„	2,643.
„ 1842	d:o	. . .	1,401	d:o	. . .	1,387	„	2,788.
			Summa 6,862	d:o	. . .	6,602	„	13,464.
Döde:								
År 1838	Mankön	. . .	2,443	Qvinkön	. . .	1,918	Summa	4,361.
„ 1839	d:o	. . .	1,794	d:o	. . .	1,510	„	3,304.
„ 1840	d:o	. . .	1,814	d:o	. . .	1,505	„	3,319.
„ 1841	d:o	. . .	1,770	d:o	. . .	1,549	„	3,319.
„ 1842	d:o	. . .	1,787	d:o	. . .	1,451	„	3,238.
			Summa 9,608	d:o	. . .	7,933	„	17,541.

I afseende på *Folkets lynne, bildning, sedlighet, konst- och närings-slit* samt *välmåga* anser Öfver-Ståthållare-Embete sig hafva anledning till det allmänna omdöme för de ifrågavarande åren, att ehuru obestriddigt är, att Folkets upplysning och bildning äfven under denna tid varit med allvar omfattade och främjade, samt att konst- och närings-slit i många delar utvecklats, synes dock sedligheten samt aktningen för lag och ordning hafva aftagit och välmågan i allmänhet vara förminskad. Bland den lägre folk-

klassen isynnerhet hafva sjelfsvåld, lätja, sedeförderf, fattigdom och tiggeri alltmer utbredd sig; och brotten hafva beklagligen varit talrikare än tillförene.

För gröfre brott hafva i Poliskammaren varit tilltalade:

År 1838	för mord, dråp, rån, våld mot föräldrar, bedrägerier o. förfalskningar	239;	för stölder o. snatterier	1,049.
„ 1839	175	1,097.
„ 1840	211	912.
„ 1841	70	1,023.
„ 1842	74	953.
		Summa	769	5,034.
	eller i medeltal om året	154	1,007;
	hvilket antal är betydligt större än under åren 1833—1837.			

För fylleri äro af Poliskammaren till ansvar fällda:

	År 1838.	1839.	1840.	1841.
för 1:sta gången	508	460	538	484
„ 2:dra d:o	46	80	79	51
„ 3:dje d:o	23	36	38	21
„ 4:de d:o	15	15	22	9
„ 5:te d:o	8	10	14	9
„ 6:te d:o	12	8	4	12
„ 7:de d:o	4	7	5	6
„ 8:de d:o	1	4	9	2
„ 9:de d:o	4	1	3	2
„ 10:de d:o	—	4	1	2
„ 11:te d:o	—	2	1	1
„ 12:te d:o	—	1	3	—
„ 13:de d:o	1	1	1	2
„ 14:de d:o	—	2	1	2
„ 15:de d:o	—	—	1	—
„ 16:de d:o	—	—	—	1
	Summa	622	631	720
				604,

och för år 1842 var sammanlagda antalet 715.

Väl visar sig häraf, att antalet af de i Poliskammaren till ansvar för fylleri dömda personer på det hela varit något mindre under nyssberörde fem år, än under de nästförutgångne; men af detta förhållande, som till en del är beroende af Polis-Betjeningens mer eller mindre nit för dylika förbrytelsers åtalande, må man dock icke draga den slutsatts, att fyllerilasten

inom Hufvudstaden verkligen minskats. Tvertom torde man i bränvinets tilltagande omåttliga bruk och de förderliga följderna deraf finna en af de hufvudsakligaste anledningarna till den redan anmärkta tillökningen af gröfre brott samt den jemväl alltmer ökade mängden af andra förbrytelser, såsom slagsmål och våldsamheter på gatorne samt öfverträdelser af Polisförfattningarne, som varit föremål för Poliskammarens handläggning.

3:o. Näringar.

Beträffande de såsom föremål för Femårsberättelserne uppgifne frågor, på hvilka näringsfång Hufvudstadens bestånd synnerligast grundas, om naturen af dess handel, tillförsel af Landets öfverskottsprodukter, afsättningsorter och communication med desamma, får Öfver-Ståthållare-Embetet i underdånighet åberopa hvad dess förut afgifna Femårsberättelser i dessa delar innehålla; tilläggande allenast, att de lättade communicationer, som uti sednaste Berättelsen omnämndes, blifvit ytterligare utvidgade genom tillkomsten af flera Ångfartyg, hvarmedelst de inrikes på Stockholm trafikerande Ångfartygens antal numera uppgått till 37, oberäknade 2:ne Ångfartyg, som på bestämda tider afgå emellan Stockholm och Lübeck, 2:ne Ångslupar samt tre Finska Ångfartyg.

För utredning åter af den fråga, huruvida under de år, hvilka denna Berättelse omfattar, Hufvudstadens Handel och Näringar stigit eller fallit, samt hvilka gynnande eller ofördelaktiga konjunkturer förorsakat någotdera af dessa förhållanden, torde Öfver-Ståthållare-Embetet, på förut vanligt sätt, få i underdånighet anföra det hufvudsakligaste af de uppgifter och utlåtanden, som i detta ämne, på begäran, blifvit meddelade ej mindre af härvarande Handels-Societeter, Handtverks-Embeten samt Fabriks- och Manufactur-Societeter, än af Borgerskapets Äldste, Hall- och Manufactur-Rätten, Tull-Verket och Magistraten.

Antalet af *Grosshandlare* i Hufvudstaden och hos dem anställda Handels-Bokhållare har varit:

År 1838 . . . 190	Grosshandlare; 199	Handels-Bokhållare.
„ 1839 . . . 190	d:o 215	d:o d:o
„ 1840 . . . 189	d:o 194	d:o d:o
„ 1841 . . . 196	d:o 206	d:o d:o
„ 1842 . . . 194	d:o 198	d:o d:o

Burskap å Grosshandel har under samma år vunnits af 50 och blifvit uppsagdt af 18.

Af öfrige *Handels-Societeter* och *Handtverks-Embeter*, lydande dels under Stadens *Handels-Collegium*, dels under *Politie- Embets- och Byggnings-Collegium* hafva funnits:

	År 1838.		1839.		1840.		1841.		1842.							
	Handels-Betj- ter o. Läringar Ledamöter.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.	Handels-Betj- ter o. Läringar Ledamöter.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.	Handels-Betj- ter o. Läringar Ledamöter.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.	Handels-Betj- ter o. Läringar Ledamöter.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.				
Siden- och Klädeskram- kandlare	34	28	—	32	28	—	34	34	—	30	35	—	26	25	—	—
Diverschandlare	29	18	—	36	24	—	40	30	—	45	33	—	49	38	—	—
Spannemåls-, Minut- o. Victualiehandlare	107	168	—	112	163	—	116	161	—	117	149	—	114	148	—	—
Läderhandlare	17	5	—	18	8	—	15	9	—	16	8	—	16	11	—	—
Menzelhandlare	1	2	—	1	2	—	1	2	—	1	2	—	1	2	—	—
Bokhandlare	27	21	—	26	28	—	20	20	—	25	24	—	25	24	—	—
Kryddkramhandlare	213	181	—	220	196	—	223	187	—	223	196	—	236	198	—	—
Tobaks-Fabriks-Idkare	12	—	248	12	—	259	12	—	286	13	—	306	15	—	—	321
Tobakshandlare	50	10	—	50	10	—	48	10	—	44	10	—	43	10	—	—
Jernkramhandlare	14	20	—	15	19	—	18	21	—	17	21	—	17	24	—	—
Linkramhandlare	13	14	—	13	14	—	13	14	—	13	14	—	13	14	—	—
Hattstofferare	10	7	—	10	7	—	10	8	—	10	8	—	10	8	—	—
Lärftskramhandlare	38	32	—	40	34	—	34	29	—	35	29	—	37	32	—	—
Bryggare	46	32	—	44	25	—	45	28	—	45	25	—	40	29	—	—
Bräuvius-distillerings- Idkare	32	6	—	34	6	—	34	4	—	34	5	—	34	6	—	—
Bagare	39	—	79	80	43	96	101	38	91	86	44	76	75	42	71	73
Vinskänkar	75	123	—	76	123	—	75	114	—	80	112	—	77	101	—	—
Skräddare	129	—	449	363	125	451	364	134	430	316	137	437	333	142	412	356
Skomakare	249	—	356	393	171	360	393	225	392	435	219	442	504	184	380	403
Slagtare	22	—	42	87	19	36	71	20	35	79	20	46	124	21	38	63
Guld- o. Silfverarbetare samt Juvelerare	58	—	82	81	57	88	93	55	98	99	54	105	99	54	104	86
Coopvaerdie-Skeppare	115	—	—	111	—	—	108	—	—	105	—	—	104	—	—	—
Hofslagare	35	—	48	125	31	40	120	31	40	122	29	39	129	27	38	121

	År 1838.		1839.		1840.		1841.		1842.											
	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Lärin- gar.	Gesällr.	Läringar och andra arbetare.	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Lärin- gar.	Gesällr.	Läringar och andra arbetare.	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Lärin- gar.	Gesällr.	Läringar och andra arbetare.								
Bleckslagare	10	—	15	25	13	—	15	34	13	—	12	33	13	—	13	30	15	—	16	31
Tunnbindare	30	—	45	51	30	—	44	50	27	—	40	49	29	—	41	49	29	—	27	38
Fiskköpare	31	—	—	53	28	—	—	55	28	—	—	53	30	—	—	55	28	—	—	55
Sejlare	5	—	11	19	5	—	10	19	5	—	11	19	5	—	13	21	5	—	12	20
Murmästare	13	—	60	20	13	—	68	24	13	—	70	30	14	—	76	38	15	—	79	22
Socketbagare	25	—	14	39	29	—	18	41	30	—	14	48	33	—	14	48	31	—	18	50
Gördelmakare	6	—	7	9	6	—	7	9	6	—	5	10	6	—	6	12	7	—	12	14
Federalmakare	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Bokbindare	36	—	45	61	38	—	47	68	37	—	56	72	39	—	46	67	41	—	46	77
Stenhuggare	2	—	11	18	2	—	14	15	2	—	13	17	2	—	12	18	2	—	10	18
Sämsk- och Handskma- kare	7	—	6	1	5	—	5	1	5	—	5	1	5	—	5	1	5	—	5	1
Körsnärer	14	—	16	16	15	—	12	12	15	—	10	11	14	—	10	11	13	—	9	10
Klen- och Pistol-Sme- der	19	—	19	40	19	—	18	45	18	—	23	66	20	—	25	56	20	—	32	69
Svarfvare och Block- makare	10	—	17	18	10	—	16	17	9	—	10	19	8	—	8	16	8	—	8	16
Byggnästare	6	—	24	177	8	—	12	100	8	—	19	156	9	—	13	133	9	—	10	107
Perukmakare	13	—	4	19	14	—	4	20	15	—	4	19	16	—	4	21	17	—	5	20
Gulddragare	3	—	5	1	4	—	4	3	4	—	4	3	4	—	4	2	4	—	4	2
Messingslagare	3	—	4	4	3	—	5	4	3	—	4	4	3	—	5	3	3	—	5	5
Pumpmakare	5	—	1	6	5	—	1	6	5	—	2	4	5	—	2	5	4	—	1	3
Notfiskare	5	—	—	2	5	—	—	2	5	—	—	3	5	—	—	2	6	—	—	1
Skorstensfejare	8	—	8	54	8	—	8	56	8	—	8	54	8	—	8	56	8	—	8	56
Garfvare	6	—	29	7	5	—	27	7	6	—	28	7	7	—	43	9	6	—	45	8
Carduansmakare	8	—	11	13	5	—	12	13	7	—	11	13	8	—	13	13	8	—	12	16
Borstbindare	5	—	—	14	5	—	—	15	6	—	—	15	6	—	—	14	6	—	—	14
Plåtslagare	6	—	14	19	6	—	16	18	6	—	17	13	6	—	13	17	6	—	11	18
Kammakare	11	—	9	15	11	—	11	17	11	—	10	14	9	—	10	15	9	—	12	20
Guldslagare	5	—	4	6	6	—	5	7	5	—	3	7	5	—	5	8	6	—	5	8
Kopparslagare	15	—	16	23	13	—	16	20	14	—	16	24	14	—	18	23	14	—	20	21

	År 1838.				1839.				1840.				1841.				1842.			
	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Läringar.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Läringar.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Läringar.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Läringar.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.	Ledamöter.	Handels-Bej- ter o. Läringar.	Gesäller.	Läringar och andra arbetare.
Glasmästare . . .	22	—	13	34	20	—	15	31	23	—	16	33	23	—	14	31	22	—	13	28
Tenngjutare . . .	4	—	4	2	3	—	5	—	3	—	5	1	3	—	3	2	3	—	4	2
Hattmakare . . .	11	—	14	6	9	—	14	6	8	—	14	6	7	—	14	6	7	—	14	6
Gelbgjutare . . .	12	—	15	33	12	—	14	28	12	—	16	35	12	—	15	36	12	—	22	33
Stolmakare . . .	12	—	16	22	10	—	18	25	10	—	11	21	12	—	8	22	15	—	16	27
Tracteurer . . .	90	—	—	—	92	—	—	—	92	—	—	—	92	—	—	—	95	—	—	—
Krögare	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—
Suörmakare . . .	16	—	22	36	16	—	23	37	16	—	24	34	17	—	27	58	17	—	24	55
Målare	42	—	69	92	43	—	56	89	43	—	58	81	44	—	59	84	45	—	54	78
Trädgårdsmästare	28	—	4	9	29	—	4	8	30	—	1	5	29	—	6	28	—	1	5	
Klockgjutare . . .	3	—	2	2	3	—	1	3	3	—	1	3	3	—	1	4	3	—	—	1
Tapetserare . . .	11	—	9	25	12	—	9	30	12	—	10	29	11	—	7	29	14	—	8	35
Sadelmakare . . .	29	—	47	67	29	—	43	65	29	—	40	65	30	—	35	57	20	—	32	52
Snickare	67	—	193	241	61	—	158	189	63	—	185	269	64	—	173	261	72	—	194	250
Segelmakare . . .	5	—	4	13	5	—	5	10	6	—	6	8	6	—	7	9	6	—	6	8
Hyrkuskar	12	—	—	—	12	—	—	—	12	—	—	—	12	—	—	—	12	—	—	—
Kakelungsmakare	13	—	41	38	12	—	45	36	10	—	50	37	10	—	40	38	10	—	37	35
Vagnmakare . . .	11	—	15	32	10	—	14	23	10	—	20	26	11	—	19	28	12	—	24	30
Repslagare	4	—	26	6	4	—	19	7	4	—	19	11	4	—	22	13	4	—	22	9
Summa	2,068	667	1,945	2,770	1,993	687	1,919	2,726	2,050	671	1,957	2,900	2,078	671	1,996	2,997	2,053	670	1,926	2,797

På beloppet och värdet af ofvanuppräknade Handtverks-Idkares tillverkningar har Öfver-Ståthållare-Embete ej kunnat erhålla någon uppgift; men värdet af Tobaks-Fabriks-Societetens tillverkningar, till stämpling anmälda hos Stadens Hall- och Manufactur-Rätt, har blifvit uppgifvit sålunda:

År 1838	B:co R:dr 493,097.
„ 1839	„ „ 475,124.
„ 1840	„ „ 504,834.
„ 1841	„ „ 509,709.
„ 1842	„ „ 552,165.

Enligt

(Inhäftas emellan pag. 8 och 9.)

Enligt Hall- och Manufactur-Rättens uppgifter har antalet af de under denna Rätt lydande Fabrikanter och Manufacturister samt deras arbetare, jemte värdet af tillverkningarne, under ifrågakvarande år, varit följande:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.							
	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.					
Bomulls- och Linne-Fabrikanter	25	12	270	194,677	24	13	295	198,055	22	17	346	164,833	20	20	363	185,394	20	20	354	181,965
Band-Fabrikanter	9	11	95	45,121	9	12	87	44,999	11	9	98	48,164	9	9	99	45,262	10	8	91	46,240
Klädes-Fabrikanter	15	36	460	442,573	15	36	451	509,490	15	38	323	422,036	15	46	364	407,041	14	42	395	486,759
Siden-Fabrikanter	16	70	457	467,495	16	75	496	494,431	15	74	560	569,351	15	67	580	578,118	17	69	591	621,495
Stoffts-Fabrikanter	6	—	21	20,053	5	—	22	19,968	8	—	24	34,798	7	—	33	31,882	6	—	22	23,431
Strump-Fabrikanter	9	14	64	19,052	8	12	64	17,917	8	11	71	21,973	7	19	69	23,285	8	18	89	24,772
Cattuns-Fabrikanter	6	5	32	13,047	3	2	30	10,111	4	3	32	11,532	2	3	30	12,151	4	7	36	11,001
Appreteurer	2	—	6	1,600	2	—	4	1,000	2	—	5	1,500	2	—	6	1,900	2	—	6	1,400
Bildhuggare	4	—	4	800	5	—	5	900	4	1	4	1,000	3	1	4	800	4	2	4	800
Bensvärts-tillverkare	2	—	4	2,000	2	—	4	2,000	4	—	7	3,900	3	—	4	2,600	4	—	5	2,500
Borstbindare	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	300	2	1	2	600	2	1	4	900
Chemiska Bleken	2	—	5	3,000	1	—	4	2,500	1	—	4	2,500	2	—	5	3,000	1	—	4	2,900
Chirurgiska Instrumentmakare	3	6	13	6,614	3	7	9	6,348	3	7	10	3,985	3	5	9	3,700	4	7	9	3,700
Silkesredare	11	—	26	27,600	12	—	21	28,000	11	—	16	25,000	11	—	20	24,500	12	—	21	25,200
Chocolad-tillverkare	4	—	4	3,800	6	—	6	4,000	6	—	6	3,800	6	—	6	3,700	7	—	7	4,400
Eau de Cologne-tillverkare	9	—	9	14,122	9	—	9	14,841	9	—	9	16,129	9	—	9	10,475	11	—	11	13,616
Färgberedare	3	—	6	4,200	2	—	5	4,000	2	—	4	4,500	2	—	3	5,000	3	—	3	3,400
Federalmakare	2	—	2	400	2	—	2	400	2	—	2	400	2	—	2	400	2	—	2	400
Färgare	17	21	29	23,000	17	18	33	35,533	16	20	27	20,300	19	18	28	20,200	21	19	27	18,700
Fabriksredskaps-tillverkare	9	—	12	3,900	9	4	13	3,700	8	5	13	3,200	7	7	14	3,600	8	10	12	4,000
Förgyllare	9	10	9	3,400	7	6	11	3,000	8	6	15	3,700	8	5	14	3,600	8	8	14	4,100
Gipsgjutare	2	—	5	1,400	2	—	2	1,400	2	—	2	1,400	2	—	2	1,400	2	—	2	1,400
Glasslipare	5	3	14	4,800	4	2	12	4,700	4	3	14	4,800	5	4	17	5,100	5	2	14	5,600
Gasapparat-tillverkare	1	—	15	12,350	1	—	18	20,601	1	—	19	22,266	1	—	30	23,060	1	—	34	24,734
Hvitgarfvere	3	—	6	1,400	3	—	4	1,300	3	—	3	1,000	3	—	3	1,000	3	—	3	800
Engelska Lädergarfverier	3	35	22	281,833	8	33	23	161,584	8	31	18	171,598	9	40	29	202,161	11	41	45	208,886
Handsmakare	3	5	44	12,759	3	4	42	10,015	3	6	42	9,329	3	7	43	9,587	3	5	40	9,527

Öfver-Ståthållare-Embetsets Femårs-Berättelse för åren 1838—1842.

	År 1838			1839.			1840.			1841.			1842.							
	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Idkare.	Gesäller.	Läringar och andre arbetare.	Tillverkings- värde.				
Hagelstöpare	1	—	2	800	1	—	2	800	1	—	2	800	1	—	2	800				
Hatt-tillverkare	8	8	8	7,000	7	9	6	6,500	9	11	5	7,000	10	10	7	6,900	10	9	8	6,900
Jernblecks-lakerare	3	3	3	1,300	2	2	5	1,200	3	3	5	1,500	3	3	6	1,500	4	4	8	2,100
Jern- och Stål-arbetare	12	2	18	4,200	12	3	16	4,500	14	4	21	5,400	15	3	25	6,100	14	7	27	6,900
Jerngjuterier	2	—	169	164,143	2	—	121	171,918	2	—	112	149,584	1	—	84	92,752	1	—	67	78,451
Kanlfabrikanter	5	3	49	7,994	4	3	52	7,927	3	3	54	7,694	4	2	49	8,570	4	2	47	10,582
Kortfabrikanter	4	—	21	2,940	3	—	18	3,200	3	—	19	4,080	3	—	19	9,120	3	—	20	18,474
Kautschuksfabrikanter	1	—	5	1,700	1	—	5	1,700	1	—	7	2,300	1	—	9	2,300	1	—	6	3,500
Kemiska Fabriker	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	500	3	—	5	7,300	2	—	3	3,100
Klädes-renovatenrer	17	—	18	4,300	16	—	19	4,500	16	—	21	4,500	18	—	22	4,500	18	—	20	4,600
Korgarbetare	6	6	2	3,100	6	1	6	2,800	6	3	6	2,800	6	2	6	2,900	6	3	6	2,800
Lack- och Korktillverkare	10	—	10	5,100	8	—	8	4,100	7	—	7	4,200	8	—	8	3,900	7	—	7	4,200
Läder-lakerare	4	—	4	2,500	2	—	2	1,500	4	—	4	2,100	4	—	4	1,400	3	—	3	1,100
Ljuskroner-tillverkare	1	—	1	200	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	500	1	1	1	400
Likkist-tillverkare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	1,000	2	—	3	2,300
Snickare	33	40	87	24,200	37	38	86	24,900	33	41	75	23,500	33	31	80	23,900	35	33	73	22,500
Skomakare	75	34	125	34,400	82	27	141	35,800	79	45	153	39,700	85	43	148	41,900	88	38	143	40,900
Mathematiska Instrumentma- kare	9	1	20	10,400	8	2	18	10,200	8	3	18	10,000	9	1	20	9,300	9	1	19	8,800
Meteorologiske Instrumentma- kare	2	—	3	2,400	3	—	4	2,800	3	—	3	2,800	3	—	3	2,800	3	—	3	2,800
Metall- och Bronze-arbetare	15	20	31	11,600	16	16	24	10,500	15	17	26	9,700	14	14	22	9,200	11	10	18	9,300
Musikaliska Instrumentmakare	7	5	12	4,000	4	7	7	2,600	4	6	6	2,600	3	5	5	2,200	3	1	5	1,900
Mechaniska Fabrikanter	4	5	12	6,700	7	5	12	7,800	7	1	8	5,500	7	1	16	5,500	8	2	17	5,600
Nipper- och Galanteri-Fabri- kanter	7	—	17	13,500	6	—	8	9,400	4	—	4	7,700	5	—	6	8,300	5	—	5	8,600
Optiska Instrumentmakare	1	—	6	1,500	1	—	5	1,500	1	—	7	1,500	1	—	7	1,500	1	—	7	1,500
Olje-Raffinerare	1	—	1	200	1	—	1	200	1	—	1	200	2	—	2	400	2	—	2	1,200
Porcelaines-Bruk	2	29	168	96,098	2	26	161	98,169	1	26	151	88,875	1	25	157	95,118	1	35	165	103,330
Pappers-Lisserare	2	—	2	500	2	—	2	500	2	—	2	400	2	—	2	400	2	—	2	400
Portefeuille- och Etui-tillver- kare	1	1	—	200	2	1	4	800	2	1	5	800	3	1	8	1,000	3	5	10	1,700

*Idkare af serskilda Näringsyrken ej hörande till någondera af Borger-
skapets Classer, hafva varit:*

	År 1838.	1839.	1840.	1841.	1842.
Contigent-Borgare	22	23	23	22	26
Personer, som innehade rättighet att idka:					
Klädmäkleri	88	93	98	109	112
Nipperhandel	41	48	56	56	61
Spisqvartersrörelse	50	46	42	40	35
Krognäring	397	394	388	375	368
Spisqvartersrörelse, utan försäljning af spirituosa	3	2	2	2	2
Nålstolskrämhandel	5	5	5	4	4
Mångleri	140	154	163	150	112
Lutfiskförsäljning	27	33	27	18	21
Ljusstöpning	68	78	72	56	62
Hembryggeri	5	4	4	4	4
Tillverkning och försäljning af bakelser, pepparkakor, korf, metvurst, glas och porcelaine	66	78	67	70	76
Grönsakers försäljning	49	52	55	49	52
Försäljning af kokadt Caffé	6	14	11	14	10
Summa	967	1,024	1,008	969	945

Hvarutom år 1842 befunnos:

Apothekare . . 14,	med	Betjening i och för rörelsen	55.
Badaremästare 19	d:o	d:o	40.
Boktryckare . 19	d:o	d:o	297.
Koppartryckare 5	d:o	d:o	12.
Stentryckare . 17	d:o	d:o	27.
Åkare 74	d:o	d:o	194.

Till upplysning om förhållandet med Hufvudstadens *Handel och Sjöfart* under ifrågavarande tidrymd, får Öfver-Ståthållare-Embetet meddela följande, från Kongl. General-Tull-Styrelsens Revisions-Contor lemnade uppgifter:

Öfver-Ståthållare-Embetets Femårs-Berättelse för åren 1838—1842.

	År 1838	1839.	1840.	1841.	1842.	
Värdet af de till Stockholm från utrikes orter <i>införde varor</i> utgjorde B:co R:dr	9,054,544	11 9,840,859	25 8,041,727	36 9,874,525	7 9,317,924	37
Hvaribland de från Finland uppgått till	1,456,590	32 1,188,419	1 855,415	16 982,999	4 1,038,351	25
Värdet af varor, inkomne på nederlag och credit upplag	2,439,527	47 2,761,364	20 3,193,396	36 3,255,569	1 2,965,608	4
Ifrån utrikes orter till Stockholm anlände Fartygs antal	1,086	— 932	— 776	— 834	— 857	—
Deras lästetal	49,891½	— 44,298½	— 39,024	— 39,686	— 40,190½	—
Brutto-inkomsten i Stockholm af tull för importerade varor . B:co R:dr	1,424,428	23 1,347,120	39 1,276,601	7 1,418,707	42 1,452,099	23
Dito af nederlags-recognition „ „	4,777	42 4,102	15 4,637	32 7,344	39 5,008	26
Dito af afgift till Handels- och Sjöfarts-Fonden	160,347	26 157,833	30 147,176	11 160,032	47 158,941	21
Dito af Fyr- och Båk-afgift	13,244	20 12,072	3 10,843	— 10,749	18 11,170	13
Dito af Lastpenningar	14,043	3 12,484	19 10,872	5 10,961	9 11,134	20
Ifrån inrikes orter ankomne Fartyg st.	873	— 911	— 953	— 871	— 899	—
Tillförsel af Bränvin, sjöledes, knr	2,959,200	— 3,142,716	— 3,516,364	— 2,479,004	— 2,647,135	—
Värdet af de från Stockholm till utrikes orter <i>utförde varor</i> , utgjorde B:co R:dr	8,663,184	23 6,500,268	33 6,372,455	13 8,355,750	13 11,274,372	27
Deribland exporterade till Finland för ett värde af	563,567	36 518,962	39 575,674	— 2,163,646	5 3,346,089	15
Värdet af varor, utförde från Stockholms nederlag och credit-upplag .	144,314	28 119,775	14 184,022	2 160,613	15 174,113	18
Till utrikes orter ifrån Stockholm afgångne Fartygs antal	1,163	— 1,072	— 918	— 958	— 961	—
Deras lästetal	55,235	— 49,588	— 44,118	— 43,598½	— 42,857½	—
Brutto-inkomst i Stockholm af tull för exporterade varor . . . B:co R:dr	216,333	15 225,562	4 128,859	31 138,883	46 115,710	26
Dito af nederlags-recognition	601	34 504	3 588	11 466	13 467	39
Dito af transito-afgift	753	42 601	10 861	12 2,303	19 1,310	23
Dito af Fyr- och Båk-afgift	9,242	47 8,472	16 7,825	9 7,763	40 7,550	10
Dito af Lastpenningar	10,112	19 9,028	27 8,455	44 8,552	23 7,870	23
Värdet af de ifrån Stockholm exporterade trädvaror	190,315	19 165,878	34 193,398	44 202,557	11 103,057	44

	År 1838.	1839.	1840.	1841.	1842.
Stångjern, utfördt ifrån Stockholm <i>SKW</i>	265,586 7	282,236 4	266,697 10	283,093 5	246,552 10
Beck dito T:nr	3,340 1/2	2,968	2,896	2,547	2,067
Tjära, exporterad ifrån Stockholm d:o	22,260	19,468	25,126	22,223 1/2	25,352
Till inrikes orter ifrån Stockholm afgångne Fartyg st.	1,237	1,259	1,213	1,119	1,174

Uti det uppgifna värdet af varor, införde ifrån eller utförde till utrikes orter, ingå äfven Guld och Silfver, till nedannämnde belopp:

	År 1838.	1839.	1840.	1841.	1842.
<i>Infördt:</i>					
Guld, arbetadt R:dc	4,025	2,425	2,760	4,660	2,150
„ oarbetadt „	—	—	1,024,480	14,611	—
Silfver, arbetadt „	822 24	1,681 12	87 24	1,576 12	907 9
„ myntadt „	—	—	632	—	—
„ oarbetadt „	—	1,417,104	140,032	393,472	—
<i>Utfördt:</i>					
Guld, arbetadt „	480	—	—	100	430
„ myntadt „	—	—	—	5 3/2	500
Silfver, arbetadt „	37 24	93 3/6	365	—	1,026 12
„ myntadt „	2,405,790 5	2,085 16	90,062	1,488,864	4,736,726
„ oarbetadt „	—	—	—	178,156	276,392

Ifrån härvarande Sjömanshus är meddeladt, att Stockholms Skepps-Rederier tillhöriga Fartyg och deras lästetal utgjort:

År 1838	122 Fartyg med	9,826 Läster.
„ 1839	136 „	11,235 „
„ 1840	150 „	13,024 „
„ 1841	149 „	12,783 „
„ 1842	147 „	12,779 „

och under dessa år hafva vid Skeppsvarfven härstädes blifvit byggde Sex nya Fartyg, uppmätte till 777 Läster.

Vid jemförelse af de anförde uppgifterne angående Hufvudstadens handel och sjöfart under ifrågavarande år befinnes, på sätt Grosshandels-Societetens och Skepps-Rederiernes Deputerade uti deras afgifne utlåtande anmärkt: att

värdet af de till Stockholm från utrikes orter inkomne varor, då derifrån af-räknas infördt guld och silfver, varit i aftagande åren 1839 och 1840, men åter stigit 1841 och 1842: att de från Stockholm till utrikes orter exporterade varornas värde, när likaledes afdrag göres för de stora belopp af myntadt silfver, som blifvit utförde åren 1838, 1841 och 1842, icke synnerligen omvexlat: att antal och lästetal af Fartyg, som till Stockholm anländt ifrån andra Länder eller afgått ifrån Stockholm till utrikes orter, hafva betydligt minskats efter år 1838: att deremot Fartyg, hitkomne eller härifrån afgångne i och för den inrikes handeln, förblifvit vid någorlunda lika antal: samt att Stockholms Skepps-Rederier tillhöriga Fartyg ökats i antal och lästetal; vid hvilket sistnämnde förhållande likväl nyssbemälde Deputerade gjort den erinran, att, enär ringa sysselsättning och förminskad inkomst, i följd af låga frakter, för Fartygen ägt rum, serdeles under sednaste åren, de Skepps-Redare i Stockholm vid 1842 års slut tillhöriga 147 Fartyg, med 12,779 Läster, i afseende på saluvärdet ej motsvarade antalet år 1838 af 122 Fartyg, med 9,826 Läster.

Grosshandels-Societetens och Skepps-Rederiernes Deputerade hafva för öfrigt anfört: att exporthandeln på Brasilien visat sig i märkbart aftagande, den Ostindiska handeln åter i märkbart tilltagande, till resultaten förmånligare i afseende på import, mindre gynnande, jemförelsevis, för export: att handeln på England betydligt aftagit; äfvensom ställningen i Norra America, i följd af der inträffade brytningar i handels- och credit-förhållanden, föranledt minskad varu-export till denna Verldsdel: och att i det hela, handelsförhållandet de sednare åren varit mindre fördelaktigt; hvarjemte Deputerade fästat uppmärksamheten på den stora import, som ägt rum, af manufacturvaror och i allmänhet luxe-artiklar.

Coopvaerdie-Skeppare-Societetens Hufvudman har uppgifvit: att ungefärligen en fjerdedel af Societetens Ledamöter äro utan Fartyg, och deribland flere personer utfattiga: att omkring en fjerdedel af de öfrige Ledamöterna föra Fartyg ifrån andra Städer, så att knappt flere, än hälften af Societetens hela personal, äro sysselsatte såsom Befälhafvare på Stockholms Fartyg: att, så vidt Hufvudmannen hade sig bekant, allenast fyra af Ledamöterna voro helt och hållet, och sju eller åtta till mindre del ägare af de fartyg, som de förde: samt att ungefärligen hälften af de Stockholms Skepps-Rederier tillhöriga Fartygen föras af Skeppare, som äro Borgare uti andra Städer; och har Societetens Hufvudman ansett dessa förhållanden lika litet antyda någon stigande välmåga hos enskilde Ledamöter, som någon förkofran inom Societeten

i allmänhet, hvilket icke eller kunnat vara att förvänta, då Svenska handeln och sjöfarten, ehuru en för dem gynnsammare period syntes uppkomma åren 1838, 1839 och 1840, under hvilken tid en, jemförelsevis emot föregående år, ganska betydlig mängd Fartyg byggdes och utrustades, sedermera återgått till sin förra vanmakt, likasom handels- och sjöfarts-conjuncturen i allmänhet äfven uti andra Länder de tvänne påföljde åren försämrats.

Minuthandels-Classerne uppgåfvo redan till Femårs-Berättelsen 1833, att deras yrken under då ifrågavarande år ansenligen aftagit och blifvit bragte till en vida sämre ställning, än tillföre; och såsom orsaken härtill anfördes hufvudsakligen: penningebrist och menlig conjunctur för handel i allmänhet: saknad af ett Handels-Reglemente, som, lämpadt efter tidens behof och förhållanden, närmare och mera bestämdt utstakade hvarje Corporations rättigheter och, genom nödiga correctiver, satte en gräns för den ena Medborgaren att inkräkta på den andras område och såmedelst betaga den ringa vinst, som af yrket möjligen kunde hämtas: det intrång, som, i saknad af ett sådant Handels-Reglemente, gjordes af personer, hvilka dels icke voro till yrket lagligen berättigade, dels kunde, med anledning af Författningar, anses dertill berättigade, utan motsvarande skyldigheter: och slutligen ett för mycket utvidgadt antal Ledamöter af en och samma Handelsgren. Uti uppgiften till Femårs-Berättelsen af år 1839 åberopades ofvannämnde förhållanden, såsom anledningar i allmänhet till särskilde Minuthandels-Classers aftagande och deras rörelses inskränkning, äfvensom Borgerskapets Äldste då förmälde, att de, uti en till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet ingifven, den 25 April 1837 daterad skrift, sökt ådagalägga, att det till ny Handels-Ordning uppgjorda förslag, hvilket Kongl. Commerce-Collegium år 1836 till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet aflemnadt, ingalunda skulle undanrödjade, utan fastmer komma att befordra de olägenheter, som öfverklagades.

Förut anmärkte förhållanden hafva Borgerskapets Äldste åberopat såsom ännu fortfarande orsaker till de flesta Minuthandelsgrenars mindre goda belägenhet; hvarjemte Borgerskapets Äldste erinrat, att Borgare-Ståndet vid sistförflutne Riksdag till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet ingått med förslag till förnyadt Handels-Reglemente, enligt hvilket separation uti minut-handel, jemväl inom Hufvudstaden, skulle komma att upphöra.

Serskildt hafva anfördt:

Siden- och Klädeskramhandlare: att hvarjehanda, på deras handel menligt inverkan förhållanden tillkommit; i hvilket afseende hufvudsakligast blifvit anmärkt, att en af Mosaiska Läraus Trosförvandter, A. L. Soldin, den

16 Februarii 1838 undfått den vidsträckta rättighet, att i hvilken Svensk Stad han det åstundar, föryttra i öppen salubod egna eller i commission till försäljning lemnade fabriksvaror, hvilken genom Kongl. Commerce-Collegii, på Nädig befallning, utfärdade Kungörelse af den 3 Augusti 1803 är Svensk Fabrikant af Christna Trosbekännelsen medgifven, samt att flere härvarande Svenske Fabriks-Idkare fått sig tillerkänd den förmån, att, i hvilken Svensk Stad, som helst, så i parti som minut, sjelfve eller genom utskickade, försälja icke blott egna fabriksstillverkningar, utan ock andra i commission emottagna inhemska fabriksvaror; i följd hvaraf desse Idkare kommit att med Siden- och Klädeskramhandlarne i betydlig mon dela den ringa förtjenst, som dessa sednares handel kunnat inbringa, till deras och deras omgifnings bergning; hvilket oaktadt deras skatter till Kronan och Staden ej i någon mon blifvit förminskade:

Diversehandlare: att diverse-handeln, hvars idkare innehafva burskap, ursprungligen är inskränkt till försäljning af några få och mindre betydliga varu-artiklar, hvilka ej ingå uti andra härvarande privilegierade Handelsclassers rättigheter; hvarvid endast vore undantag för någre af Mosaiske Lärans bekännare, hvilka, på grund af äldre innehafvande skyddsbref, fått vil erhållen borgarerätt å diversehandel, bibehålla de mera utvidgade handelsfriheter, hvartill de genom skyddsbrefven blifvit berättigade: att Diversehandlare tillförene tillhört och blifvit taxerade ibland Siden- och Klädeskramhandels-Societetens Class, men blefvo den 30 October 1840, efter Stadens Handels-Collegii beslut, förenade till en egen Societet, med valde Hufvudman och Deputerade till föreståndare, och äro försedde med ett af Eders Kongl. Majjt sedermera i Nåder gilladt Reglemente: samt att Societetens ursprungliga handel, som uti de utfärdade Resolutionerne för en hvar uppräknades, vore så ringa och så föga lönande, att deraf för de fleste en högst obetydlig bättnad kunde påräknas, derest ej genom Handels-Commissioner eller åt serskilda binäringar riktad omtanka en något förbättrad utsigt skulle erhållas, att hämta erforderlig bergning och sättas i förmåga att kunna de, äfven med denna handel förenade dryga skatter utgöra;

Spannemåls-, Minut- och Victualiehandlare: att denna handel betydliggen minskats, synnerligen de sednare åren, sedan Tullumgälderna å Victualievaror ifrån Finland blifvit förhöjda och hämmat tillförseln derifrån, samt så väl Allmogen, som större Godsegare, hvilka till Stockholm föra Victualier, dels försälja dem i minut å torg och vid hamnar, dels genom Commissionärer låta utbjuda dem i minut genom dagliga annonser i Stadens Tidningar;

Bokhandlare: att försäljning af Svenska Bokpressens alster i Hufvudstaden under de sednaste åren mycket aftagit, sedan mera driftige Bokhandlare etablerat sig uti flera Rikets öfriga Städer, hvarigenom den afsättning, som Stockholms Bokhandlare förut haft att påräkna till orterna, numera nära helt och hållet försvunnit: att deremot omsättning af den utländska Litteraturen, och hufvudsakligast den Tyska, på en del Bokhandlares händer varit ganska betydlig och fördelaktig; hvilket dock synes vilja återgå till mera inskränkt förhållande: att den bihandtering Bokhandlarne i Hufvudstaden de sednare åren haft, uti handeln med konstartiklar, numera nära nog afstadnat; hvartill orsaken torde igenfinnas dels uti Allmänhetens mindre smak för sådane alster, dels uti en för handen varande mindre god penninge-conjunctur: och att slutföljden häraf vore, att Bokhandeln i Hufvudstaden är i ett aftagande tillstånd, då den deremot synes höja sig uti orterna;

Kryddkramhandlare: att den i allmänhet missgynnande handels-conjuncturen äfven inverkat ofördelaktigt på Kryddkramhandelsrörelsen, serdeles som den inträffade minskningen i rörliga penningetillgången äfven medfört rubbning i allmänna förtroendet, hvilket sednare likväl utgjorde det största rörelse-capitalet;

Tobaksfabriksidkare: att tillverkningen förhållit sig sålunda, att ehuru, enligt hvad Stämpellistorne utvisa, fabrikationen af spunnen rulltobak varit mindre, i följd af det i flera landsorter införda nyttjandet af så väl utländska tobaksblader, som spunnen Norrsk och Dansk rulltobak, hafva likväl deremot så väl cardus- som snus-tillverkningen i någon mon ökats, äfvensom den på de sednare åren införda Cigarrtillverkningen något tilltagit; af hvilket förhållande synes, det conjuncturene kunnat vara lika gynnande de sednare fem åren, som under de fem föregående; men i anseende till anläggning af flera nya Fabriker, så väl i Hufvudstaden, som i småstäderna, hade försäljningspriserne blifvit betydligen nedtryckta; och när härtill komme årligen ökad osäkerhet vid fabrikaternes utborgning, kunde Tobaksfabriks-handteringen anses hafva på det hela aftagit, då dervid afses den behållning Idkarne skäligen borde hafva att påräkna;

Jernkramhandlare: att ehuru af den tillökning, som sedan år 1838 egt rum uti antalet af Jernkramhandels-Societetens Ledamöter och Betjente, den slutföljd skulle kunna dragas, att rörelsen inom denna handelsgren under den sednare tiden vunnit någon utvidgning och förkofran, förhåller det sig likväl ej sålunda i verkligheten, utan vore det fastmera en sanning, att denna handel befinner sig uti ett aftynande tillstånd; hvartill de väsendtligaste or-

sakerne uppgifvits vara: att jernkramhandelen med Finland, som fordom var så betydlig, att af densamma flere ibland Societetens Ledamöter hämtade deras förnämsta sysselsättning och inkomst, numera alldeles upphört: att friheten vid Eskilstuna Fristads Smidestillverkningars försäljning är i det yttersta utsträckt: och att då äfven tillforene all under handhammare tillverkad nubbs och spik öfverlemnades ifrån tillverknings-orten till Jernkramhandlaren, för att sedermera genom honom vidare föryttras, sysselsätter sig nu med denna handel en stor del af Allmogen inom de orter, der varan tillverkas;

Linkramhandlare: att denna handelsörelse befunnit sig under den ifrågavarande tidrymden i beständigt aftagande, hvilket förhållande de ansett härleda sig: dels ifrån den tid, då utländska liner belades med så hög, ännu fortfarande tull, att den motsvarade ett införsel-förbud, och försatte Linkramhandels-Societeten i ett bestämdt beroende af den linproducerande Allmogens godtycke, hvartill äfven medverkat sednare Författningar, beräknade, såsom Linkramhandels-Societeten förmenar, att utsträcka Landtmannanärings-fördelar på Stadsmananärings bekostnad; och dels deraf, att Linkramhandeln blifvit de sednare åren allt mera nedtryckt af den stora mängd bomull, bomullsgarn samt bomulls- och ylle-väfnader af alla slag, hvilka utrikes ifrån hitkommit;

Lärtskramhandlare: att såsom orsaker till det mindre gynnaude skick, hvaruti deras handel sig befunne, åberopades de till sednaste Femårs-Berättelsen uppgifna förhållanden, hvilka ännu kvarstå; och ehuru, medelst en af Eders Kongl. Maj:t under denna tid meddelad Nädig Resolution, Societeten fått sig beviljad handelsrätt med åtskilliga varuartiklar, med hvilka Societeten, enligt 1749 års Handels-Reglemente, förut icke ägde att handla, hade dock derigenom ingen annan vinst för Societeten uppkommit, än att Societeten blifvit betryggad i sitt yrke.

Af Handtverks-Embeten och till Handtverks-Classerne räknade Societeter bland Hufvudstadens Borgerskap, hafva sig utlätit:

Bryggare-Embetet: att dess Spannemåls afverkning varit:

År 1838 . . .	3,866½	tunnor mindre, än år 1837.	
„ 1839 . . .	1,993½	d:o	d:o 1838.
„ 1840 . . .	142½	d:o	d:o 1839.
„ 1841 . . .	167	d:o	d:o 1840.
„ 1842 . . .	54½	d:o	d:o 1841; samt att bryggeriörelsen under dessa fem år varit så betydligt i aftagande, att spannemåls-afverkningen dervid år 1842 varit 6,224 tunnor mindre, än år 1837; till hvilket

miss-

missgynnande förhållande orsakerna ansågos vara desamma, som uti sednaste Femårs-Berättelsen åberopats, nemligen den stora tillförseln af Götheborgs Porter, den högt uppdrifna bränvins-tillverkningen och consumptionen deraf, samt det i sednare tider allmänt blifna bruket af sockerdricka;

Slagtare-Embetet: att dess rörelse under ifrågavarande fem år varit i ett beständigt aftagande, så att antalet af de i Hufvudstaden, genom Embetets Ledamöter slagtrade och försålde fäkreatur år 1842 utgjort 4,227 stycken mindre, än år 1838, och af får och lam det förra året 3,030 stycken mindre, än det sednare; hvaremot af kalffvar år 1842 blifvit slagtrade och försålde 517 stycken mera, än år 1838: att häraf följer, att Slagteri-Idkarnes behållning af deras rörelse dessa år högst betydligt minskats: att hufvudsakligaste orsaken härtill vore den beständigt ökade försäljningen af färskt kött på Stadens torg och allmänna platser under höst- och vintermånaderne, till stor del genom obehörige personer, som, bosatte dels inom, dels i närmaste grannskapet af Hufvudstaden, gjort till deras yrke, att köpa och slagtra kreatur, dem de sedermera, uppgifvande sig att vara Landtmän, försälja dels i smyg, dels offentligen på Stadens torg: att det vore på sådant sätt Embetets Ledamöter i betydlig mon ginge miste om den ersättning, de eljest, under den tid, då slagtkreatur kunna erhållas för bättre pris och från närmare håll, borde hafva att påräkna för den förlust, de nödgades på deras rörelse lida under öfriga årstiderna, då slagtkreatur, med dryg kostnad, ända till 8 à 10 R:dr Banco per stycke i frakt, måste hämtas från långt aflägsna orter: att obestriddigt vore, att Embetets Ledamöter under större delen af våren och sommaren drifva deras yrke med afgjord förlust, och skulle ofelbart under dessa årstider inställa all slagtr, om de endast afsågo deras egen vinst: att likväl deras åtagna förbindelse, att dagligen hålla allmänheten färskt kött tillhanda, för ett bestämdt pris, ej mindre än deras egen omtänka att oafbrutet bibehålla det förtroende de af Stockholms innevånare åtnjuta, vore de skäl, som förmå dem att underkasta sig förutnämnde förlust, under det de särskilde Slagteri-Idkarne, som voro hvarken beskattade eller controllerade, och hvilka tillagnade sig en betydlig andel af den vinst Höst- och Vintermånaderne åt Slagterirörelsen erbjuda, noga åktade sig att dela förlusten, och derföre aldrig syntes å Marknadsplatserne oftare, än då de funne bestämd fördel dervid, utan att behöfva på minsta sätt bekymra sig, om för Hufvudstadens Innevånare dessemellan funnes tillgång på en af de viktigaste nödvändighetsvarorne: att en annan olägenhet uppkomme äfven härvid för Slag-

tare-Embetets Ledamöter, i så måtto, att de måste underhålla ett större antal Gesäller och Lärningar, än de eljest skulle behöfva; ty som alla deras arbetare äro lagstadda, och många deribland äfven gifta, kunde de ej efter omständigheterna afskedas och åter i tjänst antagas, utan måste underhållas hela året igenom, ehuru blott under vissa årtider en större personal vore behöflig: och att, såsom bidragande orsaker till den ofördelaktiga conjuncturen, vidare kunna räknas dels den årligen stigande dyrheten å goda slagtkreatur, förorsakad af de sednare årens mera eller mindre klena höskördar och deraf följande foderbrist, dels den ansenliga importen af hudar från utrikes ort, hvarigenom denna vara, som fordom utgjorde en betydlig del af Slakteri-Idkarnes förtjenst på rörelsen, fallit till ett lågt pris, dels slutligen den öfverflödiga tillförseln af talg från Finland och Ryssland emot en ännu alltid låg tull, hvarigenom äfven i detta afseende Slagtare-Embetet måst vidkännas en minskning i den till ersättning för dess ofvanomförmälda förluster påräknade vinst;

Guldsmeder och Jouvelerare: att Embetet åren 1838—1842 låtit controllera 28,008 lod silfver mindre, och 2,916 lod guld mera, än under de förut förflutna fem åren: att af denna betydligt minskade tillverkning af silfverarbeten synes, att denna gren af yrket aftagit: att man deremot skulle kunna tro, att den större tillökningen i Guldarbetens stämpling härledde sig ifrån en ökad afsättning af nämnde arbeten; men att likväl förhållandet i verkligheten ej befunnes sådant, då man fästade uppmärksamhet dels på de köpandes allt mera stegrade anspråk på myckenhet och omväxling af färdiga arbeten, för att utvälja sina merendels ganska små behof, dels derpå, att Guldarbeten mera nu, än tillföre, äro bruket underkastade, så att nya oförsålda pjecer ej sällan måste såsom urmodiga, åter nedsmältas;

Sejlarer och Repslagare: att deras yrken äro i obestridligt aftagande, hvar till såsom skäl blifvit anfördt: att sjöfarten under de sednare åren betydligt försämrats: att å fartygen numera, så mycket som möjligt, begagnas jernketter, så väl till stående som löpande gods: och att det beviljats Rederierne, att för deras nybyggda Fartyg, emot utomordentligt låg, snart sagdt ingen tull, införa tågvirke från Ryssland, med hvilket land Sejlarne och Repslagarne härstädes ingalunda kunna täfla i pris;

Garfvere-Embetet: att oakadt afsättning af läder under de sednast förflutna trenne åren varit bättre och priserne högre, än förut, Garfveri-rörelsen likväl ifrågavarande fem år bedrivits med vida mindre fördel, än tillföre, och gifvit tillverkarne ringa förtjenst; till hvilket förhållande närmaste

orsaken varit, dels ett högre stegradt inköpspris å de oberedda hudarne, dels den mängd af Garfveri-Inrättningar, som i sednare tider blifvit öfverallt i landsorterne anlagde, till stort förfång för Städernas Garfvare.

De fleste öfrige Handtverks-Embeten hafva förklarar, att deras yrken och ställning fortfarande försämrats; hvartill de uppgifvit hufvudsakligen enahanda anledningar, som till dylikt förhållande, enligt hvad i Öfver-Ståthållare-Embetets tvenne sednaste Femårs-Berättelser omförmäles, då blifvit af dem framställda, nemligen: förökad införsel af utländska tillverkningar, som dels, ehuru stundom af sämre beskaffenhet än de inhemska, likväl, i auseende till lägre pris, snarare funne afsättning, än de sednare, dels inkommo under benämningar, som föranledde missbruk: ett för stort antal af vissa Embetens Ledamöter: Manufacturisters berättigande till enahanda arbetsfrihet för vissa yrkens bedrivande, som Handtverksmästare, efter föregångna läroår, tillkommer; hvilket vållat, att arbetsförtjensten, sönderdelad på för många händer, icke kunde lemna alla bergning samt enahanda, ännu mera på Borgares handtverkerirörelse inverkan menliga följder af tillåtelse till vissa handtverks bedrivande, meddelad personer, som ej hade skyldighet att därför erlægga borgerliga onera, och således kunde lemna arbetsbiträden för bättre pris.

Angående *Fabriks- och Manufactur-näringarnes* tillstånd inhemtas af den ofvan införda uppgiften på Idkare, arbetare och tillverkningsvärden, att, de förut särskildt omnämnde Tobaks-Fabrikerne obekräknade, Fabriks- och Manufactur-idkarnes antal, som år 1838 var 566, har år 1842 utgjort 618, och alltså vunnit en tillökning af 52 Idkare, samt att jemväl Arbetarne under samma tid ökats från 3,428 till 3,481 personer, men att likväl tillverkningsvärdet år 1842, utgörande 3,685,242 R:dr Banco, understigit det för år 1838 med 142,688 R:dr. Sistnämnde förhållande förklaras deraf, att Mechaniska Bomulls-Spinneriet, som år 1841 lemnat ett tillverkningsvärde af 315,276 R:dr, förstördes genom vådeld i början af år 1842. Hade ej denna olycka inträffat, skulle tillverkningsvärdet år 1842 vida öfverstigit det för år 1838.

Fastän det således visar sig, att Fabriks- och Manufacturnäringarne under ifrågavarande fem år gått framåt i hänseende till beloppet af tillverkningsvärdena, vid hvars bedömande, enligt hvad Hall- och Manufactur-Rätten uti dess afgifna utlåtande anmärkt, tillika bör tagas i betraktande, att de tillverkningsvärdena, som blifvit uppgifne af sådane Fabriks- och Manufactur-Idkare, hvilkas tillverkningar icke äro underkastade hallstämpling, borde och

kunde uppskattas till betydligt och måhända dubbelt högre belopp, än hvar-till de uppgifvits; har dock jemväl af Fabriks-Manufactur-Societeterne i allmänhet, uti deras lemnade uppgifter till denna Berättelse, klagan blifvit förd öfver ofördelaktig conjunctur och otillräcklig arbetsförtjenst.

Med erinran, att det icke vore produktkvantiteten, utan tillverkarnes behållning på deras produktioner, som lemnade rätta ledningen för uppskattningen af fabriks- och manufactur-näringarnes mer eller mindre förmånliga drift och förkofran, hafva flere bland Fabriks- och Manufactur-Societeterne förmålt, att, till följd af den i sednare tider ökade concurrencen så väl emellan inhemske tillverkare, som emellan desse och utlandets fabriks-industri, den inhemske Fabriks-idkarens och Manufacturistens vinst å sin tillverkning blifvit ganska betydligt nedtryckt, och för vissa yrken, t. ex. Bomulls- och Linne-fabrikerna samt Cattans-tryckerierna, till den grad, att idkarne befarade sig i längden icke kunna fortsätta sina yrkens bedrivande.

Såsom serdeles menligt inverkan på Fabriks- och Manufactur-rörelsen är af Societeterne uppgifvit, att de, för att vinna afsättning för tillverkningarne, äro ovilkorligen tvungne att lemna köpare 9, 12, 15, ända till 18 månaders betalningsansånd, och dock icke alltid erhålla köparens revers på beloppet, utan måste i de flesta fall nöja sig med att uti ett conto i sin Bok hafva beviset för den gjorda utborgningen. Detta, under nuvarande förhållanden, för Fabriks- och Manufactur-Idkarne oundvikliga utborgningssystem, med deraf härflytande många olägenheter och förluster, hafva Societeten ansett äga sin grund uti bristfällighet i den civila lagstiftningen i afseende på credit-förhållanderna i allmänhet; hvilken bristfällighet, efter deras förmenande, skall utöfva sitt skadliga inflytande i allt, der handel och köpenskap är i fråga. I sammanhang härmed hafva de ock öfverklagat utsöknings- och concurs-lagarnes beskaffenhet, såsom försvårande utbekommandet af närings-idkarens fordringar, och derigenom medverkande till hans ofördelaktiga ställning.

För öfrigt hafva Fabriks- och Manufactur-Societeterne sökt ådagalägga behovet af åtgärder till inskränkning i nuvarande, efter deras åsigter, för Svenska näringarne menliga concurrence ifrån andra lander, genom hvilken, både på loflig och oloflig väg, Svenska marknaden blefve öfverhopad med utländskt kram, som, sedan det på produktions-orten blifvit urmodigt och således der osäljbart, kunde här föryttras till låga priser; hvarjemte Klädes- och Fabriks-Societeterne särskildt, såsom af menligt inflytande på deras näringar framställt den höga tull-afgift, hvarmed råämnet för deras tillverk-

ningar vore belastadt, enär derigenom priset på den inhemska fabriksprodukten blefve dyrare, och täflan med den utländska varan försvårad.

Hall- och Manufactur-Rätten, som uti dess utlåtande vitsordat och ytterligare utvecklade de af Fabriks- och Manufactur-Societeterna anförda förhållanden och uppgifna orsaker till deras yrkens mindre förmånliga ställning, har slutligen, jemte förnyande af dess redan uti uppgiften till förra Femårs-Berättelsen uttalade åsigt, att införsel och tullbehandling af utländska manufactur-varor borde, för säkrare controllers vinnande, endast få äga rum i ett inskränkt antal sjöstäder, uttryckt den önskan, att Svenska industrien måtte snart få hugna sig åt förbättrade credit-förhållanden samt verkligt skydd medförande tullcontroller och deras behöriga handhafvande, hvarförutan, efter Hall- och Manufactur-Rättens omdöme, Sveriges näringar alltid skulle komma att befinna sig i ett tillstånd af stillastående och tvinande.

Jemte det Magistraten åberopat Hall- och Manufactur-Rättens berörde utlåtande, dervid Magistraten förklarar sig ej hafva något att tillägga, har Magistraten tillika fästat uppmärksamheten derpå, att Borgare-Ståndet vid sist förflutna Riksdag till Eders Kongl. Maj:ts inlemnade underdåniga förslag ej allenast till förnyad Handels-Ordning, utan äfven till Förordning angående Handtverkerierne i Riket, och Förordning om de Handtverk, som utan burskap må idkas å landet, samt uti den vid dessa förslags afgifvande bifogade underdåniga skrifvelse framställt till Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning vissa bestämmelser för rättighet till Fabriksrörelses bedrifvande, grundad derpå, att sådan rörelse i allmänhet ej må idkas, utan i förening med burskap i den stad, der Fabriken är anlagd, eller, då Fabriken singe å landet anläggas, i den närmast derintill belägna Stad; och har Magistraten yttrat den förhoppning, att de Författningar, som i följd af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning af dessa förslag äro att förvänta, skola i afseende på borgerliga näringars idkares skyldigheter och rättigheter medföra bestämmelser till en för det närvarande, i tillämpningen, saknad ordning.

Ehuru den ej mindre af Handels-Societeter och Handtverks-Embeten, än af Fabriks- och Manufactur-Idkare härstädes, på sätt ofvan är omnämndt, framställda ofördelaktiga skildring af deras näringars tillstånd synes för vissa yrken vara något öfverdrifven, har Öfver-Ståthållare-Embetet dock icke anledning att på det hela betvifla riktigheten af uppgifterne om tilltagande förlägenhet och otillräcklig arbetsförtjenst inom närings-classerna; hvartill orsakerna väl till betydlig del torde vara de, som af näringsidkarne blifvit antyde, men äfven i någon mån sådana, som genom idkarnes egen drift, omtanka och sparsamhet skulle kunna afhjelpas.

4:o Politie.

I denna Afdelning af förevarande Berättelse har Öfver-Ståthållare-Embetet, enligt formuläererne, att först omnämna de uti Hufvudstaden befintliga *allmänna anstalter till sedlighetens och ordningens bibehållande*.

Under återopande af hvad härom blifvit anfördt i de förut afgifna Femårs-berättelserne, får Öfver-Ståthållare-Embetet beträffande *Police-Inrättningen* i Hufvudstaden tillägga, att sedan densamma, jemte åtnjutande af tillförene anslagne 15,000 R:dr ifrån Stats-Verket, 2,725 R:dr i hyres- och löne-medel ifrån Stadens Drätsel-Commission samt 1,500 R:dr såsom euskildt Nådigt bidrag till Tjenstemännens aflöning, erhållit, genom Kongl. Brefven den 17 November 1837 och den 26 Februari 1839, ett ytterligare anslag ifrån Drätsel-Verket af 12,750 R:dr, hvarigenom *Police-Inrättningens* årliga tillgångar sammanräknade uppgått till 31,975 R:dr Banco om året, hafva *Police-Betjeningens* löner blifvit förhöjde och dess antal ökad, så att, utom Stadens 3:ne Fiscaler, för hvilka löner äro serskildt uppförda på Stadens allmänna Stat, *Police-Betjening* vid 1842 års slut utgjordes af 2 Vaktmästare, 11 Gevaldiger och 65 Uppsyningsmän. I följd häraf, och sedan *Police-Vakt-Contor* i serskilda delar af Staden blifvit inrättade, har Policen onekligen kommit i ett förbättrat skick; hvilket isynnerhet vid tillfällen, då gröfre brott blifvit föröfvade, ådagalagts genom en lofvärd drift och framgång i Policens åtgärder för de brottsliges efterspanande och upptäckande.

Organisationen af *Stadens Militär-Corps* har under åren 1838—1842 varit bibehållen, i enlighet med de uti Öfver-Ståthållare-Embetets sista Femårs-berättelse återopade, ifrån den 1 Juni 1839 förlängda kontrakter emellan Öfver-Ståthållare-Embetet, å ena, samt dels Stadens Brandvaks-Commission, dels Borgerskapets Bemedlings-Commission, å andra sidan, endast med den förändring, att Eders Kongl. Majt i Nådigt Bref den 3 December 1842 tillätit, att de vid nämnde Corps befintliga tvenne Lieutenants-beställningar finge till Capitaines-tjenster förvandlas, med vilkor, att denna förändring, hvarken för tillfället eller i framtiden, må till anspråk på ökade löner föranleda, och att alltså de begge nya Capitainerne skola åtnöjas med nuvarande Lieutenants-lönebelopp, af 566 R:dr 32 sk. B:co för hvardera. Som likväl den nattbevakning, hvilken af Corpsen besörjes, numera af Hufvudstadens en del innevånare anses icke vara ändamålsenlig och tillräcklig, har fråga blifvit väckt om nattbevakningens inrättande på annat sätt, hvartill förslag skall af utsedde Deputerade uppgöras.

Någon hufvudsaklig förändring med *Brandsläcknings-anstalterne* i Hufvudstaden har ej under dessa år ägt rum, ej eller varit af behovet påkallad, enär berörde anstalter redan äro ganska ändamålsenligt organiserade och allt hvad dertill hörer blifvit med omsorg underhållet.

Gatornes omläggning har med verksamhet påskyndats och fortgått, efter den metod, som af gatläggare från Berlin blifvit härstädes införd; hvilket ock haft till följd, att gatorne nu i allmänhet äro vida bättre, än tillföre. Dock återstår i detta afseende mycket att önska; och erfarenheten har alltmör ådagalagt, att gatornes försättande och underhållande i fullgodt stånd, ej kan tillvägabringas, med mindre bestyret dermed, hvilket nu tillhör hvarje hus- och tomt-ägare serskildt, öfverlemnas för hela Staden till en gemensam Administration. Det af Öfver-Ståthållare-Embetet i sådant syfte år 1837, uppgjorda och hos Eders Kongl. Majt i underdånighet anmälda förslag till ny förordning angående anläggning och underhåll af gator i Hufvudstaden mötte motstånd ifrån hus- och tomt-ägarnes sida, då desse den 7 Junii 1839 deröfver afgåfvo yttrande inför magistraten; men frågan är nu, till följd af Eders Kongl. Majts Nådiga förordnande, å nyo framställd till deras utlåtande, och denna gång med mera hopp om framgång, enär nyttan af den föreslagna åtgärden synes vara mera allmänt insedd och erkänd, samt dessutom anledning är för handen, att, till bestridande af kostnaden för gatornes istånd-sättande och underhållande genom en gemensam Administration, ett betydligare bidrag från Stadens Brandförsäkrings-Contor kan påräknas, hvarmedelst den årliga afgift, hvilken hus- och tomt-ägarna för ändamålet skulle komma att vidkännas, blefve mindre betungande.

Sedan de, för tillvägabringande af *Gatornes upplysning* här i Staden medelst Gas, ingångne underhandlingar med ett Gaslysnings-Compagnie i London, hvilka i sednaste Femårs-Berättelsen omförmältes, blifvit å Compagniets sida afbrutne, emedan Compagniet, som i betalning för hvarje lykta fordrat 4 Liv. 10 sh. sterling om året, ansett sig ej kunna ingå på den af hus- och tomt-ägarna föreslagna nedsättning till 3 Liv. 10 sh., motsvarande hvad en så kallad Argandsk lykta kostar i årligt underhåll; har icke under ifrågavarande tidrymd någon annan förbättring i lyshållningen å Hufvudstadens gator kunnat åstadkommas, än att ytterligare på åtskilliga ställen och platser Arganska lyktor blifvit anbringade i stället för de sämre lyktorna af äldre sorter.

Den förbättring af *Allmänna Fångelserna* och *Fångvården* i Hufvudstaden, hvars behöflighet framställdes i nyssnämnde Berättelse, är numera att

snart emotse, sedan Rikets Ständer år 1841 icke allenast anslagit medel till Kronohäktets å Smedjegården utvidgning och ombyggnad, som redan blifvit företagen, utan äfven beviljat ett bidrag af 170,000 R:dr B:co till en ny Fängelse-Byggnad för Staden, hvilken byggnad, beräknad för 200 fångar i celler, är föreslagen att uppföras på den till Rådhuset, der Stadens Domstolar hafva sina sessionsrum, angränsande hyrkuskgården och lilla mynthus-tomten; i grannskapet hvaraf jemväl sedermera Police-Kammaren skulle inrymmas, hvarigenom den med skäl öfverklagade fångforslingen inom Hufvudstaden blefve betydligt minskad.

Vidare får Öfver-Ståthållare-Embetet här lemna en kort redogörelse för Hufvudstadens *Undervisningsanstalters samt Fattigförsörjnings- Välgörenhets-Sjukvårds- och Arbets-Inrättningars* tillstånd, sådant detsamma, euligt vederbörandes uppgifter, befanns vid 1843 års slut.

A) Undervisnings-anstalter:

I) *Läroverk och Skolor, lydande under Directionen för Stadens Undervisnings-Verk.*

a) *Stockholms Gymnasium.* Sedan år 1841, då Rikets Ständer beviljade ett anslag af 2000 R:dr, att användas dels till lön för en ny Lector uti lefvande språken, dels till löneförbättring för de förut varande Lärarne vid detta Gymnasium, besörjes undervisningen derstädes af Sex Lectorer, på tre auditorier. Gymnasii-ungdomens antal år 1842, var 78. Läroverkets räntegifvande capital, hvaraf räntan användes till understöd för behöfvande Gymnasister och till inköp af böcker, som utdelas till premier vid årliga examina uppgick till 4,319 R:dr 6 sk. 9 r:st Banco.

b) *S:t Claræ Församlings Högre Lärdoms-Skola.* Lärarepersonalen utgöres af Rector, Conrector, 3:ne Colleger, en Dupplican och Cantor, hvilkas löner utgå i enlighet med löningsstaten af år 1821, på sätt i sista Femårs-Berättelsen blifvit uppgifvet. År 1842 hade Skolan 171 Lärjungar, och dess capital utgjorde 670 R:dr 10 sk. 7 r:st. På Församlingens bekostnad verkställdes år 1841 en betydlig tillbyggnad och förändring af Skolhuset, hvarigenom rymliga lärosalar, bereddes, äfvensom boställsrum för Lärarne.

c) *Maria Magdalena Församlings Högre Lärdoms-Skola.* Till aflöning för Lärarne, som äro Rector, Conrector, 3:ne Colleger och Cantor, bestås årligen 65 tunnor Spannemål och 1,625 R:dr. Antalet af Lärjungar år 1842 utgjorde 85.

Skolans

Skolans Capital-tillgångar voro då desamma, som i sednaste Berättelsen blifvit uppgifne.

d) *Jacobs Församlings Högre Apologist-Skola.* Denna har Rector, 2:ne Colleger, Dupplicant och Cantor. Deras aflöning utgör 65 tunnor Spannemål och 956 R:dr. Skolan har år 1842 begagnats af 125 Gossar. Räntan af de till Skolan donerade Capitaler, hvilka stigit till 1,500 R:dr, är till en del anslagen till stipendier och inköp af böcker åt fattiga Skolgossar.

e) *Catharinæ Församlings Högre Apologist-Skola.* Här besörjes undervisningen af en Rector, 2:ne Colleger och en Cantor, hvilka i lön erhålla 55 tunnor Spannemål och 980 R:dr. Lärjungarnes antal har varit 94. Skolan äger 3:ne Stipendii-fonder: den Ehrenpolska af 200 R:dr, den Gråbergska af 400 R:dr och den Millerska af 800 R:dr, hvilken sistnämnde år 1841 blifvit för Skolan disponibel.

f) *Nicolai Församlings Lägre Apologist-Skola.* Lärarne äro Rector, Collega och Cantor, hvilkas aflöning tillhopa uppgår till 840 R:dr. Skolan, hvarest år 1842 undervisning meddelades 61 Gossar, har en Premie-cassa, utgörande 1,333 R:dr 16 sk., och en Bibliotheks-cassa af 766 R:dr 38 sk.

g) *Ulricæ Eleonoræ Församlings Lägre Apologist-Skola.* Den har ett lika antal Lärare, som den näst föregående. Bland dessa aflönas Rector och Cantor af de medel, som äro ställda under förvaltning af Directionen öfver Hufvudstadens Undervisningsverk, med 45 tunnor spannemål och 280 R:dr, samt Collega med 400 R:dr af räntan å Repslagaren O. Sjöstedts donation, stor 10,000 R:dr. Lärjungarne hafva uppgått till 90.

h) *Hedvig Eleonoræ Församlings Lägre Apologist-Skola.* De derstädes anställde 3:ne Lärare åtnjuta i aflöning 55 tunnor spannemål, och 455 R:dr. Till Skolan, hvarest år 1842 funnos 62 Lärjungar, äro 750 R:dr donerade.

i) *Adolf Fredrics Församlings Lägre Apologist-Skola.* Dess Lärare-personal är liktalig med den nyssnämnda Skolan, och har i aflöning 30 tunnor spannemål samt 630 R:dr jemte ett serskildt löne-tillskott af 228 R:dr, utgörande räntan af ett donerad capital, stort 4,000 R:dr. Antalet af Lärjungar har varit 167.

k) *Stadens Allmänna Barn-Skola,* med 108 Lärjungar och ett donerad capital stort 1000 R:dr.

l) *Norra Allmänna Barn-Skolan,* med 110 Lärjungar.

m) *Södra Allmänna Barn-Skolan,* med 153 Lärjungar.

De 3:ne sistnämnde Skolorne, inrättade efter Vexel-undervisningsmethod, hafva vardera en Lärare, hvars aflöning utgör 490 R:dr.

Öfver-Ståthållare-Embetets Femårs-Berättelse för åren 1838—1842.

n) *Kongl. Djurgårdens Skola*, med 57 Lärjungar, har en Lärare, som aflönas med 530 R:dr, jemte boningsrum uti Skolans, genom enskild frikostighet erhållne hus.

Vid jemförelse befinnes, att det nu uppgifna antalet Lärjungar vid de ofvannämnde Allmänna Undervisnings-Verken sammanräknadt är 43 mindre, än det i sednaste Femårs-Berättelsen uppgifna.

För Gymnasium består Staden hus, beläget på Riddareholmen, och erlägger för detsamma i hyresafgift 666 R:dr 32 sk. årligen till Finska Församlingen, åt hvilken det i Nåder blifvit upplåtet såsom Kyrkoherde-Boställe.

Rum för Lärdoms- och Apologist-Skolorne bekostas af de Församlingar, der Skolorne äro belägne; och för Allmänna Barnskolorna förhyrer Directionen öfver Hufvudstadens Undervisnings-Verk nödige lägenheter.

Till aflöning för Lärarepersonalen vid Stadens ofvanuppräknade Undervisningsverk äro af Staten anslagne 940 tunnor kronotionde och Bibeltryckspannemål, som utgöres ifrån tretton Län. De 160½ tunnor kronotionde, hvilka från år 1824 varit i Nåder anslagne, på behaglig tid, till aflöning åt ålderstigne och sjuklige Skollärares Vicarier, hafva numera upphört att utgå. Den öfriga af Directionen öfver Undervisningsverken anordnade aflöningen, år 1842 utgörande 10,038 R:dr 16 sk., jemte hushyres-medel för Allmänna Barnskolorna 950 R:dr, serskildta anslag till vissa Gymnasii- och Skol-lärare 1,040 R:dr, gratificationer till Lärare 244 R:dr 16 sk. 6 r:st., och extra utgifter för Skolornas behof 416 R:dr 7 sk., eller tillsammans 12,688 R:dr 39 sk. 6 r:st, hafva blifvit bestridde dels af det förutnämnda Stats-anslaget till Gymnasium, 2,000 R:dr, dels af anslag ifrån Stadens Drättsel-Verk, utgörande 10,000 R:dr, jemte hyresmedel 533 R:dr 16 sk., dels af behållne medel och influtue räntor å en under Directionens disposition stående fond, stor 53,558 R:dr 40 sk. 2 r:st. Röntan af ett utaf aflidne Contracts-Prosten Ålenius donerad Capital, stort 20,000 R:dr användes dessutom till förbättring i vicarierande Lärares löningsvilkor, samt till Emeritorum löner.

II) *Skolor, ställde under inseende dels af Stockholms Stads-Consistorium eller Kongl. Hof-Consistorium, dels af serskilda Directioner och Styrelser:*

a) *Nicolai Församlings Handverk-Skola* för Gesäller och Läringar. Undervisningen har fortgått alla Söndagar emellan kl. 4 och kl. 7 e. m., för ett antal af 50 till 70 Lärjungar. Den lemnas af en Lärare, hvilken i lön åtnjuter 100 R:dr B:co. Skolans capital-fond har uppgått till 4,078 R:dr.

b) *Samma Församlings Fattig-Skola.* Den har 2:ne Afdelningar, en för Gossar, som undervisas af en Lärare, och en för Flickor, med 2:ne Lärarinnor. Gossarnes antal har varit omkring 25; Flickornes omkring 103 årligen. De förre erhålla hvardera till understöd 32 sk. i månaden; och de Flickor, som begagna läsnings- och sy-classen, få kläder, linne, strumpor och skor. Läraren har i lön 100 R:dr, och Lärarinnorne 350 R:dr hvardera. Skolan, som bekommer af Allmänna Fattigvården 200 R:dr om året, äger en fond af 61,700 R:dr.

c) *Kraftiska Skolan.* Läraren i nyssnämnda Fattig-Skola är äfven Lärare uti denna skola, som i främsta rummet är bestämd till undervisningsanstalt för fattige Borgares Söner, men äfven emottager andre obemedlade gossar, så långt utrymmet medgifver. Lönen för Läraren är 300 R:dr. Undervisning har meddelats 20 gossar. Skolans fond uppgår till 26,000 R:dr.

d) *Nicolai Församlings Catechet-Skola.* Här lemnas undervisning hvarje Söndags och Helgedags eftermiddag, ifrån kl. 1 till kl. 4, uti Christendom, åt ungefärligen 48 gossar och 10 flickor.

Så väl denna, som Catechet-Skolorna inom Hufvudstadens öfriga Territorial-Församlingar, äro stiftade af Samfundet Pro fide et christianismo, hvilket tillsätter och aflönar Lärarne, 10 till antalet, hvaraf 8 med 100 R:dr och 2 med 50 R:dr. Derjemte bekostar Samfundet 2:ne Extra Lärare, som tagas bland Eleverne i Stadens Seminarium för Folkskole-Lärare, att undervisa i stafning samt innanläsning; och desse åtnjuta hvardera 33 R:dr 16 sk. Catechet-Skolorna få ej begagnas af sådane minderårige barn, som kunna hvarje dag gå i Skola, utan blott af dem, som äro i arbete eller tjänst, och derföre endast på Sön- och Helge-dagar hafva ledighet dertill.

e) *S:t Claræ Församlings Handtverk-Skola.* Denna har 1 Lärare och begagnas af 20 till 30 Gesäller och Läringar. Skolans fond, donerad af Grosshandlaren Henrik Ekström, utgör 2,000 R:dr, af hvars ränta Läraren aflönas och Skolmaterialier bekostas.

f) *Nämnde Församlings Skola för fattiga Flickor.* Två Lärarinnor, aflönade med 250 R:dr hvardera, lemna undervisning åt omkring 150 Flickor, dels i läsning, skrifning och räknande, dels i handarbeten. Skolan har eget hus och en fond af 9,491 R:dr.

g) *Catechet-Skolan i S:t Claræ Församling* med 1 Lärare och omkring 25 Lärjungar.

h) *Jacobs- och Johannis Församlingars Handtverks-Skola* och den dermed förenade *Stockholms Stads Borgare-Skola.* Här emottagas Lärjungar från

handtverkierne inom hela Hufvudstadens område; och undervisning meddelas 7 timmar i veckan uti arithmetik, geografi, skrifning, bokföring, bref och räkningars uppsättande m. m. Skolan har under åren 1838—1842 varit bevistad af 323 Lärjungar, bland hvilka omkring 3:del genomgått fullständig lärocours. Läraren har i lön 100 R:dr af Fri-Skolans fond och 150 R:dr af ett Sällskp, som bildat sig, för Borgare-Skolans upprätthållande.

i) *Fri- och Fattig-Skolan i samma Församlingar.* Den har 2 Lärare, 1 Lärarinna och 1 Lärmästare i Handtverk. Antalet af de gossar och flickor, som här erhållit undervisning, har år 1842 uppgått till 200. Skolans tillgångar uti capitaler, fastighets-värde och contanta medel utgjorde, enligt 1842 års bokslut, 83,000 R:dr 34 sk. 3 r:st. Inkomsterna för berörde år, hvartill äfven höra 700 R:dr i understöd af Församlingens fattigvård, uppgingo till 4,351 R:dr 7 sk. 1 r:st; utgifterna åter till 4,557 R:dr 25 sk. 8 r:st., af hvilka 1,195 R:dr 16 sk. blifvit använde till Lärarepersonalens aflöning, samt 3,362 R:dr 9 sk. 8 r:st till Skolmaterialier, barnens beklädnad, middagsspisning, premier, stipendier och liffräntor.

k) *Catechet-Skolan i Jacobs och Johannis Församlingar,* med 1 Lärare och i medeltal 80 Lärjungar.

l) *Mariæ Magdalænæ Församlings Handtverk-Skola,* för Gesäller och Lärjungar. Hvarje Söndag, ifrån kl. 1 till kl. 4 eftermiddagen, lemnas undervisning i renläsning, räknekonst och skrifning, samt jemväl, så mycket tiden medgifver, i rättstafning och geografi. Lärarens lön är 66 R:dr 32 sk.; och Lärjungarnes antal har vauligen varit 30.

m) *Fria Läro- och Arbets-Inrättningen, eller Philipsenska Skolan.* Fattige Gossar och Flickor af Mariæ Magdalænæ Församling undervisas här uti innan- och utauläsning, christendom, räkna, skriva, historia och geografi, samt en del äfven i de vanligaste handarbeten. Undervisningen besörjes af 1 Lärare, med 700 R:drs lön, och 1 Lärarinna, aflönad med 333 R:dr 16 sk. Skolan, som år 1842 bevistades af 65 Gossar och 85 Flickor, är ställd under en Direction, bestående af Sju Ledamöter. Den är, i sitt närvarande skick, hufvudsakligen grundad genom donationer och ägde vid slutet af år 1842 i capital 41,870 R:dr 20 sk. 10 r:st., en fastighet, värderad till 18,000 R:dr, samt diverse inventarier till ett värde af 498 R:dr 3 sk. 4 r:st.

n) *Sistnämnde Församlings Catechet-Skola,* med 2:ne Lärare och omkring 58 Elever.

o) *Catharinæ Församlings Handtverk-Skola.* Vid denna Skola finnes 1 Lärare, med årlig lön af fattigmedlen, 66 R:dr 32 sk.; och Lärjungarne hafva i medeltal uppgått till 50.

p) *Samma Församlings Skola för Fattiga Flickor.* Af 1 Lärare och 2:ne Lärarinnor, bland hvilka den förre har i årlig lön 300 R:dr, och de båda sednare tillsammans, jemte boningsrum och ved, 400 R:dr, erhålla 180 à 190 barn undervisning i nödige läroämnen och handaslöjder.

q) *Catechet-Skolan i Catharinæ Församling,* med 2:ne Lärare och omkring 100 Lärjungar.

r) *Ulricæ Eleonoræ Församlings Fattig-Skola för Flickor.* Två Lärarinnor besörja undervisningen, som år 1842 meddelades 68 Flickor. Af Stadens Allmänna Fattigcassa njuter denna stiftelse årligt understöd af 200 R:dr.

s) *Nyssberörde Församlings Catechet-Skola,* med 1 Lärare och omkring 46 Elever.

t) *Hedvig Eleonoræ Församlings Fattig-Skola,* i 2:ne Afdelningar. Den ena Afdelningen är gemensam för Gossar och yngre Flickor, och förestås af 1 Lärare, som har i lön 200 R:dr, jemte fria husrum. Lärjungarnes antal i denna Afdelning har uppgått till 150. I den andra Afdelningen undervisas äldre Flickor af 1 Lärarinna, med lika aflöning. De fattigaste af Skolbarnen undfå, genom Fattigvårds-Styrelsens föranstaltande, middag vid Skolan de Sex kallare månaderna af året.

u) *Handverk-Skolan i samma Församling.* Handtverks-Lärlingar erhålla här undervisning Söndagseftermiddagarna af Fattig-Skolans Lärare, som därför åtnjuter ett arvode af 66 R:dr 32 sk.

Dessa 2:ne Skolors fond utgör 11,500 R:dr.

v) *Hedvig Eleonoræ Församlings Catechet-Skola,* med 1 Lärare och omkring 30 Lärjungar.

x) *Adolph Fredrics Församlings Fattig-Skola för Flickor.* Den har 1 Lärarinna och omkring 100 Elever. Alla utgifter för Skolan bestrides af Fattigvårds-Styrelsen.

y) *Catechet-Skolan* derstädes, med 1 Lärare och, i medeltal 50 Lärjungar.

z) *Kongl. Svea Lif-Gardes Församlings Skola.* Der finnes 1 Lärare, som uppbär i lön 300 R:dr. Skolgossarnes antal har uppgått till 51. Skolans capitalfond utgör 4,500 R:dr.

å) *Kongl. Lif-Gardets till häst Församlings Skola,* med 51 Gossar och Flickor, undervisade af 1 Lärare, som i lön har 250 R:dr jemte en gratification af 66 R:dr 32 sk. Skolfondens behållning vid 1842 års slut var 1,755 R:dr 28 sk. 2 r:st.; hvarjemte Skolans Beklädnads-fond för fattige barn utgjorde 1,784 R:dr 11 sk. 6 r:st.

ä) *Kongl. Andra Lif-Gardets och Kongl. Svea Artilleri-Regementes Församlingars förenade Skola.* Den förestås af 1 Lärare, hvars lön är 350 R:dr. Lärjungarne hafva varit 43. Den till förmån för Skolan stiftade Barnhus-Cassan uppgår till 9,001 R:dr 18 sk. 10 rist.

ö) *Skeppsholms Församlings Skola.* Denna består af 2:ne Afdelningar: en högre, der 27 Skeppsgossar njuta undervisning, jemte underhåll och beklädning, och en lägre, med 49 Gossar. Vid Skolan aflönas 2:ne Lärare med tillsammans 740 R:dr. En Flick-Skola är äfven här inrättad, med 20 Elever, der Föreständerskan har i lön 66 R:dr 32 sk.

aa) *Tyska National-Lyceum.* Inseendet öfver detta Läroverk tillhör Tyska Församlingens Pastor och Tyska Kyrkans Föreståndare. Det är egentligen en Borgare-Skola, der undervisningen sker på Tyska språket. Lärarne äro 4, nemligen: Rector, Conrector, Subrector och Moderator, hvilka i aflöning åtnjuta 1,850 R:dr, jemte fria husrum. Elevernas antal har utgjort 86.

bb) *Nya Elementar-Skolan.* Denna Läro-anstalt, uti hvilken förenas de lägre och de högre grenar af undervisningen, hvilka i de äldre Läroverken äro fördelade emellan Apologist- och Lärdoms-Skolorna samt Gymnasium, har fortfarit i sin verksamhet under ledning af 6 Lärare, 1 Adjunkt och 2 Lärmästare för sång och ritning, hvilkas löner med 6,200 R:dr utgå af det för skolan beviljade Stats-anslag, 6,800 R:dr årligen. Lärjungarues antal har utgjort det för skolan bestämda, eller 100, men skulle, med afseende på de inträdessökandes myckenhet, kunnat vara betydligt större om utrymmet i Skolans local medgifvit flere Lärjungars intagande.

cc) *Vexelundervisnings-Sällskapets Skol-Inrättningar.* Sedan Vexelundervisnings-Sällskapets Direction år 1842 antagit Stockholms Stads Consistorii förslag, om inrättande af ett Seminarium för Folkskole-Lärare uti Normal-Skolans local, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga af den 18 Junii 1842, omfatta Sällskapets Skol-Inrättningar:

1:o *Seminarium för Folkskole-Lärare,* der Seminaristernes antal Höst-Terminen 1842 uppgick till 15, hvaraf 10, i anseende till medellöshet, erhöllo fria husrum, sängkläder och ved. Under berörde termin undergingo 5 Seminarister den examen, som för Folkskole-Lärare är föreskrifven.

2:o *Normal-Skolan,* hvarest, efter vexelundervisnings-method, omkring 300 barn njuta undervisning.

3:o *Skolan för Handarbeten,* i hvilken de Flickor, som besöka Normal-Skolan, få lära sig sy, sticka, spinna samt annan handslöjd.

Inkomsterna för dessa Vexelundervisnings-Sällskapets Skol-Inrättningar utgöras af Stats-anslag 2,000 R:dr, räntemedel 1,425 R:dr, Sällskapets års-

afgifter 318 R:dr 16 sk. samt Stats-anslag till Seminarii-Föreståndarens aflöning 500 R:dr. Utgifterna år 1842 voro Lärarnes aflöning 1,806 R:dr 32 sk., Skolmaterialier 258 R:dr 46 sk. och diverse omkostnader 788 R:dr 47 sk., eller tillsammans 2,854 R:dr 29 sk. Undervisningen meddelas af en Rector som tillika är Seminarii-Föreståndare, en förste och en andre Lärare, en Lärare i sång och en i gymnastik, samt en Lärarinna vid Skolan för handarbeten. Desse åtnjuta, utom löneinkomsterne, fria boningsrum och ved.

Någon hufvudsaklig förändring i afseende på *Frimurare-Barnhusets och Allmänna Barnhusets Skolor* har sedan sista Femårs-berättelsens afgifvande icke inträffat.

Ibland de uti Hufvudstaden befintlige Allmänna Undervisnings- och Bildnings-anstalter äro vidare att omnämna:

a) *Technologiska Institutet*. I öfverensstämmelse med de för detta Undervisnings-Verk den 8 Junii 1826 i Näder utfärdade Stadgar har undervisning der meddelats omkring 116 Lärjungar; hvarjemte ungefärligen 48 Gesäller och Handverks-Lärlingar på Söndagarne derstädes erhållit handledning. År 1842 var Institutets Capital-Fond 4,570 R:dr 36 sk. 8 r:st.; och dess inkomster utgjordes af Stats-anslag 14,440 R:dr samt räntor 130 R:dr eller tillsammans 14,570 R:dr; hvaremot utgifterne voro till Lärarnes aflöning 7,162 R:dr 24 sk., Stipendier 332 R:dr 41 sk. 5 r:st., och Administrationskostnaden 6,861 R:dr 1 sk. 7 r:st., eller tillhopa 14,356 R:dr 19 sk.

b) *Carolinska Medico-Chirurgiska Institutet*. Dels genom de understöd, hvilka i förra Femårs-berättelsen omförmältes, dels genom sedermera beviljade ytterligare Stats-anslag har Institutet kommit i tillfälle att öka sina Samlingar och bereda större utrymme för deras ordnande och uppställning, hvartill numera Sju Salar äro använde. Sedan det hus vid Glasbruksgränden, som alltifrån Institutets flyttning till Kungsholmen varit uthyrdt, för att erhålla tillgångar till Egendomens underhåll, blifvit öfverlemnadt till Institutets egen disposition den 1 April 1842, har i detsamma Bibliotheket blifvit uppsatt, samt boställsrum upplätne för Prosectorn, Bibliothekarien, Chirurgiska Instrumentmakaren och tvänne Studerande. Vid förra Riksdagen förbättrades de Ordinarie Professorernes lönevilkor till 1,600 R:dr för vardera, med derunder inbegripne 62 tunnor spannemål; Pharmacie- och Anatomie-Adjuncternes löner förhöjdes till 400 R:dr; och ett belopp af 400 R:dr anslogs för en serskild Lärare i Medicinal-Lagfarenheten. För vård, underhåll och förökande af Bibliotheket och Samlingarne beviljades 1,200 R:dr, för eldning, lysning, egendomens underhåll och onera, 900 R:dr, till

Laboratorium Chemicum 200 R:dr och till Anatomie-salen 141 R:dr 34 sk. 8 r:st. Den af Eders Kongl. Maj:t den 27 Julii 1841 i Näder utfärdade Stat uppgick, i följd deraf, till 14,600 R:dr. Institutet har numera 6 Ordinarie och 1 Extra Ordinarie Professor, 1 Lärare i medicinal-lagfarenheten, samt 5 Adjuncter; utom Föreståndarne för klinikerna vid Allmänna Barnhuset och Curhuset, hvilka icke i deras egenskap af Lärare åtnjuta någon lön.

c) *Gymnastiska Central-Institutet.* Stats-anslaget för detta Institut har blifvit ökad, så att Föreståndaren numera uppbär 1,600 R:dr, Öfverläraren 800 R:dr, och 3:ne Lärare hvardera 400 R:dr; hvarjemte till Betjening, Gymnastik-attiralj och diverse utgifter äro anslagne 800 R:dr; hvilket tillsammans utgör 4,400 R:dr. Under loppet af de år, hvilka denna berättelse omfattar, hafva 41 personer, dels Officerare, dels Skol-Lärare blifvit utexaminerade; och dessutom har ett betydligt antal andre personer följt de särskilda lärocourseerna. Sammanräknade antalet af äldre och yngre, som från början af år 1838 till slutet af år 1842, antingen för att bildas till Gymnastik-Lärare, för sjuklighet eller för kroppskrafternes utvecklande, begagnat Institutet, uppgår till 3,225.

d) *Skogs-Institutet.* Detta har sedan år 1837 fortfarit med samma anslag, Lärare-Personal och läroämnen, som under de föregångne fem åren. Ifrån 1837 års slut, då berättelse härom afgafs, hafva 25 Elever blifvit vid Institutet antagne och njutit undervisning, samt 17 blifvit utexaminerade och dels erhållit publika beställningar, dels antagit tjenst hos enskilde Skogsägare. Sommartiden hafva Eleverne verkställt uppmätningar och indelningar till trakthuggning, dels å Krono Allmänningar, dels å enskilde personers skogar, under ledning af deras Lärare, hvarigenom den dubbla fördel vunnits, att Eleverne fått en praktisk öfning, och den systematiska skogshushållningens införande påskyndats.

e) *Veterinaire-Inrättningen.* Enligt vederbörandes uppgift har denna Inrättning, till dess beskaffenhet, omfattning och föremål, lärare, fonder, inkomster och utgifter, icke undergått någon förändring, sedan sista Femårs-berättelsen afgafs.

f) *Navigations-Skolan.* Sedan serskilde, den 6 Mars 1839 utsedde Committerade, till följd af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga befallning, utarbetat förslag till inrättande af Allmänna Navigations-Skolor i Riket, samt Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 13 Februari 1841, jemte framställning om förändrad organisation af den i Stockholm befintelige Navigations-Skola

samt

samt inrättande af sådane Skolor äfven uti Städerna Götheborg, Gefle, Malmö och Calmar, gifvit tillkänna, att de anvisat årliga anslag, med tillsammans 9,200 R:dr, till Lärares aflöning och till instrumenter, böcker, m. m., som för Skolornas underhåll erfordrades, samt serskildt beviljat en summa af 16,000 R:dr i ett för allt till anskaffande af de instrumenter, böcker, kartor och andra inventarier, som vid skolornes organiserande voro af nöden; så har Eders Kongl. Majt under den 7 April 1841 låtit utfärda Nådigt Reglemente för dessa Navigations-Skolor, och genom Skrifvelse samma dag till Kongl. Förvaltningen af Sjöärenderne och Kongl. Commerce-Collegium i Nader stadgat hvad i afseende på berörde Skolors organisation vidare borde iakttagas. Den Direction, som, enligt berörde Nådiga Reglemente, skall föra styrelsen öfver Navigations-Skolan i Stockholm, har af Borgerskapet blifvit utsedd; i följd hvaraf Sjömanshus-Directionens förut ägande befattning med Skolan i October månad 1842 upphört. Beslut om uppförande af ett Hus för denna skola, på en inköpt Tomt å Södermalm, fattades af Borgerskapets Femtio Äldste den 20 December samma år; och byggnaden är numera fulländad. Under tiden hyrdes för Skolan en serskild local, der undervisningen blifvit meddelad i öfverensstämmelse med ofvannämnde Nådiga Reglemente. Enligt den fastställda Staten utgår i lön till Skolans Ordinarie Lärare 1,500 R:dr och till en Under-Lärare 200 R:dr, och såsom arfvode till Astronomiæ Professorn 400 R:dr, en Lärare i Skeppsbyggeri 200 R:dr och en Lärare, som meddelar undervisning angående Angmachiners construction och behandling, 200 R:dr. Till reparationer, inventarier och diverse omkostnader åtnjuter denna skola, i likhet med de öfriga, 300 R:dr årligen. Af det till första anskaffningen af instrumenter, chartor, böcker och meubler för en gång bestämda anslaget tilldelades Skolan 4,600 R:dr. Under loppet af läsetiden åren 1841—1842 har Skolan begagnats af 33 Elever; och examinerade hafva blifvit: till Skeppare af första classen 2, Skeppare af andra classen 3, Styrmän 3 och Constaplar 8.

De Privata Skolinrättningar i Hufvudstaden, uti hvilka undervisning lemnas mot betalning, äro talrika. *Uppfostringsanstalten å Egendomen Barnängen*, som blifvit inrättad genom actie-teckning af ett Bolag, har fortgått i sin verksamhet; äfvenledes *Wallinska Flickskolan*. Några af de dessutom uti sednaste Femårs-Berättelsen uppgifna enskilda Skol-Inrättningar hafva väl upphört; men andra hafva deremot tillkommit, hvaribland må nämnas det af Magister Ramström inrättade *Lyceum*.

Småbarns-Skolorna hafva vunnit ökad förtroende och blifvit begagnade för så stort antal Barn, som de för ändamålet hyrda localer medgifvit. Dessa Skolor äro Sex, nemligen: en Normal-Skola i Stadshuset med omkring 130 Barn, en Skola vid Humlegårdsgatan å Ladugårdslandet med 100, en vid Kocksgatan i Catharinæ Församling med 55, en i Stora Barnhuset med 100, en i Nicolai Församling med 25, och en vid Regeringsgatan med 26 barn. Medlen till Skolornas underhåll hafva erhållits genom Nådigt bidrag af Hennes Maj: Enke-Drottningen, anslag ifrån Allmänna Fattig-Cassan, och sammanskott af Ledamöterna i det Sällskap, som bildat sig till dylika Skolors inrättande.

De tillförene omnämnde tvänne *Simskolorna* hafva fortfarit i ändamålsenligt skick.

Att Undervisnings-anstalterna i Hufvudstaden under ifrågavarande tidrymd blifvit allt mer utvidgade och tillökta, visar ofvanstående framställning af deras tillstånd och beskaffenhet; dock måste jemväl medgifvas, att ännu många önskingar i hänseende till allmänna undervisningens förbättrande återstå ouppfyllda, isynnerhet hvad angår *Folk-Skolorna*, hvilkas ytterligare utvidgning af behovet påkallas.

B.) Fattigvårds- och Pensions-anstalter samt andra Barmhertighets-Inrättningar.

Allmänna Fattigvården inom Hufvudstadens Territorial-Församlingar har, under den tid denna Berättelse omfattar, fortfarande blifvit besträckt i enlighet med de för densamma af Eders Kongl. Maj: den 18 Mars 1812 utfärdade föreskrifter. Den allmänna fattigförsörjnings-afgiften har, i likhet med hvad i sista femårsberättelsen uppgafs, under denna tid utgått med Sex Skillingar för hvarje Riksdalers Bevilling enligt 2:dra Artikeln i gällande Bevillings-Förordning. Af denna afgift hafva fyra skillingar varit bestämda till den egentliga fattigförsörjningen, och en skilling till det uti f. d. Kronobränneriet i Catharinæ Församling anlagda Provisoriska Sjukhus. Den återstående skillingen, som tillförene ingått till Kongl. Serafimer-Ordens Lazarettet, har, till följd af Kongl. Brevet den 16 Februari 1838, ifrån och med år 1837 blifvit afsatt för inrättande af ett serskildt Sjukhus för bensårs-patienter. Influtna beloppet af berörde afgift år 1842 utgjorde 32,516 R:dr 15 sk. 7 r:st., deraf 21,677 R:dr 26 sk. 5 r:st. tillföllö Fattig-Cassan, 5,419 R:dr 18 sk. 7 r:st. Provisoriska Sjukhuset och 5,419 R:dr 18 sk. 7 r:st. Bensårs-Sjukhuset.

Fattig-Cassans öfriga inkomster bestodo af bötesmedel för fördröjd betalning och för uteblifne Taxerings-utgifter, till ett belopp af 2,908 R:dr 44 sk. 7 r:st., samt af Stats-anslag, gåfvor och andra medel, utgörande 3,818 R:dr 28 sk. Utgifterne hafva varit: till Församlingarnes Fattighus-Directioner 22,500 R:dr, till Norra och Södra Arbetshusen 2,000 R:dr, till Fattig-Skolorne 1,250 R:dr, till Öfver-Ståthållare-Embetet, för inrättande och underhållande af Fattigherbergen 1,000 R:dr, till Veneriska Curhuset 1,769 R:dr, samt till löner, arvoden och diverse utgifter 1,757 R:dr 27 sk. 2 r:st.; tillsammans 30,276 R:dr 27 sk. 2 r:st.

Provisoriska Sjukhusets inkomster voro, inberäknadt ofvannämnde 5,419 R:dr 18 sk. 7 r:st., af fattigvårdsmedlen, 5,853 R:dr 44 sk. 1 r:st.; och dess utgifter 8,785 R:dr 18 sk. 3 r:st.

Vid 1842 års slut upptogs Fattig-Cassans behållning till 51,927 R:dr 14 sk., hvaraf likväl 5,061 R:dr 28 sk. 9 r:st. tillhörde Provisoriska Sjukhusets räkning, och 35,473 R:dr 14 sk. 1 r:st. den för inrättande af Bensårs-Sjukhus afsatta Fond. Dessutom hade Fattig-Cassan en fordran hos Veneriska Curhuset, stor 25,788 R:dr 8 sk., tillkommen genom de bidrag Fattig-Cassan under loppet af flere år nödsakats lemna till Curhuset, som i annat fall ej kunnat i sin verksamhet fortgå.

Fattig- och Försörjningshusen i Territorial-Församlingarna ägde år 1842 tillsammans:

Fastigheter till ett uppgifvet värde af	B:co R:dr 164,426: 42. 6.
Inventarier	” ” 7,000: — —
Fordringar och contanta medel	” ” 336,235: 30. 5.

Tillhopa B:co R:dr 507,662: 24. 11.

För samma år utgjorde deras inkomster 80,486 R:dr 12 sk. 9 r:st., och utgifterne 81,779 R:dr 34 sk. 11 r:st.

Enligt de inkomne uppgifterna var antalet af understödstagare på Territorial-Församlingarnes allmänna Fattigvårds-Inrättningar 1,621, och utom densamma omkring 2,300.

Förhållandet med nedannämnde Militair-Corpsers och Församlingars serkilda Understöds-fonder och Fattig-anstalter år 1842 var följande:

a) *Vid Kongl. Svea Lif-Garde.* De för välgörande ändamål vid detta Regimente inrättade Cassor hade i Capitaler 38,350 R:dr. Af räntan derå jemte ett anslag af Statsmedel, utgörande 442 R:dr, erhöles 54 personer understöd till ett belopp af 1,300 R:dr.

b) *Kongl. Lif-Gardet till Häst.* H. K. H. Prins OSCARS Hospitals-Inrättnings Capital-behållning utgjorde 18,190 R:dr 20 sk.; dess inkomster, bestående af Nådiga Gåfvor, afgifter från Regementets Officers-Corps samt intressemedel, 1,621 R:dr 15 sk. 6 rst., och utgifterna 1,371 R:dr 16 sk., som i pensioner och understöd tilldelas 71 personer.

c) *Kongl. Andra Lif-Gardet.* Ifrån H. K. H. Kron-Prinsessan JOSEPHINAS Pensions-Inrättning, ägande ett capital af 11,000 R:dr Banco samt ett årligt bidrag af Hennes Maj: Drottningen, stort 300 R:dr, m. fl. inträder, bekommo 95 understödstagare tillhopa 1,322 R:dr 12 sk. 11 rst.

d) *Kongl. Svea Artilleri-Regemente.* Dess Fattig-Cassas inkomster utgöras af fyra Collecter årligen i Hedvig Eleonoræ kyrka, samt tillfälliga insamlningar. Medelbeloppet af dessa fattigmedel har uppgått till 40 R:dr, som inom hvarje års utgång blifvit utdelade åt fattiga inom Församlingen, till ett antal af 32.

e) *Skeppsholms Församling.* Skol- och Fattig-Cassorne äro här sammanlagne. År 1842 utgjorde dessa 4,500 R:dr; — och Understödstagarne voro 57.

f) *Kongl. Hof-Församlingen.* Hof-Statens Gratia-Cassa, af hvilken vanligen 50 Enkor njuta understöd, ägde i capital 26,660 R:dr 20 sk. — Inkomsterne hade uppgått till 1,933 R:dr 14 sk. 10 rst., och utgifterna till 1,578 R:dr.

g) *S:t Nicolai Församling.* Fonden för Församlingens enskilda fattigvård utgjorde 24,427 R:dr. Till 60 à 70 personer utdelas vanligen understöd, som år 1842 uppgick till ett belopp af 1,244 R:dr 2 sk. 10 rst.

h) *Tyska Församlingen.* De till Församlingens fattige omedelbart utgående understöd bestridas af åtskilliga, under Församlingens Kyrko-Råds förvaltning ställda välgörenhets-fonder, hvilkas Capitaler och fastigheter år 1842 uppgingo till ett belopp af 74,209 R:dr. Nämnde år utdelades till de fattige inom Församlingen 906 R:dr 37 sk. 4 rst.

i) *Finska Församlingen.* Dess Fattigfond utgjorde 2,751 R:dr 42 sk., hvaraf räntan åtgått till de fattiges understödjande.

Angående öfriga uti Hufvudstaden befintlige Milda Stiftelser samt Pensions- och Understöds-Inrättningar och deras tillstånd år 1842, är följande att meddela:

I.) *Barnhus, Barnbördshus och Uppfostrings-anstalter:*

a) *Stockholms Allmänna Barnhus.* Jemte fastigheter till ett värde af 94,991 R:dr 32 sk., ägde denna Inrättning berörde år en Capitalfond af 503,894

R:dr 8 sk. 3 r:st. Inkomsten utgjorde 98,886 R:dr 21 sk. 11 r:st., inberäknadt Statsanslag i spannemål och penningar, till ett belopp af 23,042 R:dr 44 sk. 4 r:st. Utgifterne åter uppgingo till 114,945 R:dr 20 sk.; hvaraf i fosterlöner och underhåll för barn utom Barnhuset, jemte arfvoden till Presterskapet för tillsyn om barnen i aflägsnare orter utgått 48,857 R:dr 5 sk. 4 r:st., och i underhållskostnad inom Barnhuset 39,987 R:dr 20 sk. 2 r:st. I Barnhuset vårdades under loppet af nämnde år 1,012 barn; dock i medeltal på en gång endast 238. Antalet af barn, som utom Inrättningen åtnjöto underhåll, var 3,186. För vinnande af en förbättrad hälsovård inom Barnhuset har en Öfver-Läkare derstädes blifvit anställd, med lön af 666 R:dr 32 sk., jemte 300 R:dr såsom ersättning för husrum, ljus och ved.

b) *Frimurare-Ordens Barnhus*. Med inberäkning af den till Barnhus upplåtna fasta egendomen, brandförsäkrad och i värde upptagen till 45,000 R:dr, hade Barnhuset år 1842 en Fond af 246,430 R:dr 19 sk. 11 r:st. Dess inkomster voro 18,044 R:dr 6 sk. 11 r:st., och utgifterne 19,360 R:dr 26 sk. 1 r:st. Inom Barnhuset, der utrymme är beredt för 100 barn, njuta barnen vård, föda och kläder samt undervisning. Utomhus varande underhållstagare utgjorde vid 1842 års slut ett antal af 287, som erhöilo fosterhjälp, beräknad till 12 sk. och för en del till 16 sk. i veckan för hvarje barn.

c) *Allmänna Barnbördshuset*. Oberäknadt fastighetsvärde, 30,000 R:dr, var Inrättningens Fond nyssnämnde år 51,216 R:dr 32 sk. Inkomsterne utgjorde 6,482 R:dr 8 sk. och utgifterne 6,644 R:dr 43 sk. 8 r:st. Under de ifrågasvarande fem åren hafva vid denna Inrättning 2,315 Barnaföderskor blifvit förlösta samt åtnjutit vård och underhåll, 90 Läkare tjenstgjort för undergående af Chirurgiæ Magisters examen, samt 200 Barnmorskor njutit undervisning och blifvit examinerade.

d) *Sällskapet Pro Patria Barn- och Barnbördshus*. Inrättningen ägde år 1842 fastighet till ett värde af 15,000 R:dr och i Capital 15,261 R:dr 27 sk. 1 r:st. Dess inkomster voro 1,542 R:dr 19 sk.; utgifterne åter 1,567 R:dr 21 sk. 7 r:st. Der emottogos och vårdades under året 105 Barnaföderskor. I anseende till minskade Capital-tillgångar, hade endast 6 barn erhållit fosterhjälp.

e) *Murbeckska Inrättningen för fattiga flickors uppfostran*. Underhåll och undervisning har der lemnats 25 fader- och moderlösa fattiga flickor. Capital-fonden uppgick år 1842 till 87,196 R:dr 46 sk. 8 r:st.; och värdet af Inrättningens fastighet är uppgifven till 9,600 R:dr. Inkomsterne, inberäknad en då erhållen gåfva af 9,960 R:dr 5 sk. 5 r:st., voro 13,859 R:dr 9 sk. 2 r:st., samt utgifterne 5,281 R:dr 39 sk. 8 r:st.

f) *Prins Carls Uppfostrings-Inrättning för fattige och vanvårdade barn.* Som erfarenheten visat, att sedelösa Föräldrars elaka exempel bidragit att öka antalet af unge förbrytare, enär för desse, efter undergångne laga bestraffningar, ingen annan tillflykt funnits, än att återvända till den omgivning, af hvilken de blifvit införde på lastens bana, har denna Inrättnings Direction, för att rädda sådana unga förbrytare från det förderf, som hotade dem, i följd af Föräldrarnes skadliga inflytande, låtit uti en till Inrättningen donerad Egendom vid Tjärhofsgatan bilda en serskild Afdelning för *vanartade och vilseförda Gossar*, hvilken Afdelning den 1 April 1839 tog sin början. Föremål för intagande inom denna, eller *Förbättrings-Afdelningen*, äro dels de Gossar uti Uppfostrings-Afdelningen, hvilka uppfört sig så illa, att de icke, utan fara för de öfriges sedlighet, kunna få derstädes kvarblifva, dels sådana, af 8 till 14 års ålder, som blifvit af Domstolarne för förbrytelser dömda, eller som, utan att halva blifvit till brottslighet förvunne, likväl ådagalagt serdeles böjelse för vanarter. De uti berörde Afdelning intagne Gossar, hviikas antal år 1842 utgjorde 25, men för hvilka utrymme finnes för 60, när ökade tillgångar medgifva fleres emottagande, erhålla undervisning i samma intellectuella öfningar ock handarbeten, som uti Inrättningens Uppfostrings-Afdelning; och när de blifvit till Nattvarden admitterade, utlemnas de i tjänst hos Husbönder i landsorten. Antalet af Barnen i *Uppfostrings-Afdelningen* berörde år var 107. Inrättningens capital uppgick till 115,155 R:dr 13 sk. 8 r:st., inberäknade Fastigheternes värden 48,570 R:dr 11 sk. 4 r:st. Den hade i inkomster 23,047 R:dr 41 sk.; och utgifterne utgjorde 16,672 R:dr 3 r:st., deraf för Uppfostrings-Afdelningen belöpte 11,843 R:dr 3 sk. 6 r:st. och för Förbättrings-Afdelningen 4,828 R:dr 45 sk. 9 r:st.

II.) *Barmhertighets-Inrättningar, som åt fattige, egentligen ålderstigne, lemna rum jemte underhållsbidrag uti Inrättningarnes Fastigheter.*

a) *Ulricæ Eleonoræ eller Drottningens Hospital.* Denna Inrättning hade år 1842 en Capital-Fond af 46,483 R:dr 12 sk. 5 r:st., jemte en fastighet, värderad till 23,700 R:dr. Inkomsterne, bestående af Stats-anslag, räntor och hyresmedel, utgjorde 6,748 R:dr 3 sk. 6 r:st., och utgifterne 6,850 R:dr 42 sk. 3 r:st., hvaribland 5,625 R:dr 22 sk. 1 r:st. i underhålls- och pensionskostnad till vanligen 90 personer. Under Directionens serskilda förvaltning befinnes den så kallade *Kniggeska Pensions-fonden*, med ett Capital af 16,666 R:dr 32 sk., hvars årliga ränta utgår till 10, utom Hospitalet boende obemedlade personer af Qvinnokönet.

b) *Borgerskapets Gubblus-Inrättning.* Vid 1842 års slut ägde den 136,871 R:dr 2 sk. 11 r:st., deruti inberäknadt ett fastighetsvärde af 25,538 R:dr 33 sk. 5 r:st. Inrättningens inkomster uppgingo till 7,510 R:dr 22 sk. 10 r:st.; utgifterna åter till 6,369 R:dr 40 sk. 8 r:st. Älderstigne Borgersmän till ett antal af 46 hafva under nämnde år varit vårdade uti Inrättningen; och kostnaden för hvar och en utgjorde 137 R:dr 40 sk.

c) *Borgerskapets Enkelus-Inrättning.* Dess tillgångar vid 1842 års slut voro 189,680 R:dr, deraf 176,030 R:dr räntebärande capitaler. Inkomsterne utgjorde omkring 10,300 R:dr, och utgifterna nära 9,000 R:dr. Inrättningen har utrymme för 75 Enkor, hvilket antal, med korta mellantider, ständigt varit fylldt.

d) *Fabriks-Fattig-Cassan.* Af denna bekostades år 1842 underhåll för 90 personer å Fabriks-Societetens Fattighus; hvarjemte understöd tilldelades 267 behöfvande, som ej voro å fattighuset intagne. Jemte fastigheter till ett värde af 16,500 R:dr, ägde Fabriks-Fattig-Cassan i Capital 74,458 R:dr 38 sk. 11 r:st. Dess inkomster voro 9,135 R:dr 3 sk., och utgifterna 9,637 R:dr 4 sk.

e) *Soopiska Fattighuset.* Fonden utgjorde vid 1842 års slut 8,816 R:dr 46 sk. 7 r:st, hvaraf berörde år, jemte Fattighusets underhåll, 182 R:dr utbetaltes till 7 fattighjon.

f) *Catholska Församlingens Fattighus.* Inrättningen har en fastighet, som i värde är upptagen till 7,000 R:dr. Inkomsterne, bestående af enskilda gåfvor samt bidrag af Församlingens Ledamöter, uppgingo år 1842 till 2,389 R:dr 32 sk. Utgifterna voro för barnavård 1,700 R:dr, och till understöd åt 22 behöfvande 685 R:dr 38 sk.

g) *Timmermans-Ordens Hospital.* Der hafva, såsom tillförene, 15 fattiga af mankön erhållit husrum och sjukvård samt hvardera 3 R:dr i månaden från den 1 November till den 1 Maj, och 2 R:dr hvarje månad under den öfriga tiden af året, jemte beklädnadspersedlar och en särskild årlig gåfva. År 1842 utgjorde kostnaden för Hospitalshjonen 675 R:dr 6 sk. 2 r:st, och samlige utgifterna 1,484 R:dr 31 sk. 4 r:st.

III.) *Pensions-Inrättningar och andra Fromma Stiftelser, till hvilka delägarerätt icke är beredd genom erlagde afgifter.*

a) *Kongl. Stats-Contoiret* utbetalte år 1842 af Statsmedel till 246 enskilde personer i Hufvudstaden gratificationer, vädegåfvor och pensioner till ett belopp af 108,645 R:dr 24 sk. 1 r:st. Dessutom anordnades ifrån Kongl. Stats-Con-

toret Stats-anslag till Barmhertighets-Verk inom Hufvudstaden	18,260:	40.	—
till Sjukvårds-Inrättningar derstädes	40,592:	—	—
och till Undervisnings-anstalter	48,474:	10.	6.

Utgörande tillsammans R:dr 107,327: 2. 6.

b) *Från Wadstena Krigsmanshus-Inrättning* erhöles nämnde år 60 här i Staden vistande Gratialister tillhopa 634 R:dr; afvensom 18 andre personer inom Hufvudstaden bekommo tillfälliga understöd, uppgående till 165 R:dr.

c) *Af 2:ne under förvaltning af Fullmäktige i Rikets Ständers Bank ställde Fonder* hafva samma år 702 i Stockholm boende personer åtnjutit gratificationer och understöd, med sammanräknadt 4,201 R:dr 4 sk.; och af de bötesmedel, som till Banken för öfverassignering influtit, tilldelades 5 personer 200 R:dr 40 sk.

d) *Kongl. Öfra Borg-Rätten har att förvalta 3:ne Pensions-Fonder*, hvilka år 1842 uppgingo till 15,328 R:dr 42 sk. 11 r:st., hvaraf inom Hufvudstaden 53 pensionstagare tillsammans uppbyro 420 R:dr 16 sk.

e) *Konungens Hospital*. Fonden utgjorde vid 1842 års slut 154,304 R:dr 6 sk. 6 r:st., inkomsterne för året 7,857 R:dr 12 sk., och utgifterne 5,817 R:dr 24 sk., deraf 2,194 R:dr i understöd till 106 personer inom Hufvudstaden.

f) *Konungens Militär Hospitals-Fond*. Pensioner och Nådegåfvor utdelades år 1842 till 358 personer, bland hvilka 64 bodde här i Staden och åtnjoto tillsammans 2,679 R:dr 16 sk.

g) *Jonas och Paul Filéns Pensions-Fond* för Civile Embets- och Tjenstemäns samt deras Enkors och Barns underhåll, uppgick berörde år till 68,741 R:dr 28 sk. 2 r:st. I understöd utbetaltes till Civile Tjenstemän 2,800 R:dr, samt till Enkor och Barn 1,966 R:dr 32 sk.

h) *Pensions-Fonder ställde under förvaltning af Allmänna Enke- och Pupill-Cassans Direction*. Af dessa fonder, år 1842 utgörande 43,473 R:dr 33 sk. 6 r:st., blefvo till 12 i Stockholm boende personer 465 R:dr utdelade.

i) *Goduska Pensions-Fonden*, som förvaltas af Stadens Borgmästare och är bestämd till understöd för Enkor efter Embetsmän inom Magistraten och efter sådane Civile Tjenstemän, som af Öfver-Ståthållaren och Magistraten gemensamt tillsättas, utgör 6,111 R:dr 5 sk. 4 r:st, deraf räntan årligen utgått med 300 R:dr till 7 Pensionärer.

k) *Serskilda under Stadens Justitie-Collegium och Förmyndare-Kammare ställde Donations-Fonder*, hvilka äro anslagne dels till pensioner dels till Sti-

Stipendier och Skol-inrättningar, utgjorde år 1842 ett belopp af 27,644 R:dr 21 sk. 4 r:st.; och af räntorne derå utbetaltes till de för Fonderna bestämda ändamål 1,329 R:dr 12 sk., hvaribland understöd och pensioner till 21 personer.

l) *Coopvaerdie-Skepparen Ahlströms Pensions-Inrättning* förvaltd af Stadens Handels-Collegium, lemnar understöd till 12 fattiga Borgaredöttrar, hvilka numera årligen erhålla 44 R:dr 21 sk. 4 r:st. hvardera, utgående från afkastningen af 2:ne Inrättningen tillhörande Egendomar här i Staden.

m) *Ahlöfska Pensions-fonden*, ställd under Politie- Embets- och Byggnings-Collegii förvaltning och utgörande 3,333 R:dr 16 sk., är anslagen till understöd åt 12 i Stockholm boende fattiga, sjukliga och ålderstigna personer, som erhålla hvardera 11 R:dr 5 sk. 4 r:st. om året.

n) *Brandvaks-Cassan* utbetalte år 1842 pensioner till Befäl och Manskap af det upplösta Brandvaks-Compagniet, med 1,123 R:dr 16 sk., hvaraf 33 personer voro i åtnjutande. Af den utaf Brandvaks Cassæ-Administrationn förvaltdade *Brandvaks-Compagniets Pensions- och Begravnings-Cassa*, hvars behållning vid slutet af år 1842 utgjorde 2,801 R:dr 2 sk. 1 r:st., utgafs tillika till en Pensions-innehafvare 24 R:dr och i Begravningshjelp 5 R:dr.

o) *De under Bemedlings-Commissionen stälde Understöds- och Pensions-fonder*, fem till antalet, uppgingo berörde år till 184,750 R:dr. Af dessa, jemte Bemedlings-Commissionens enskilda medel, utbetaltes pensioner, gåvor och understöd med 11,223 R:dr 18 sk. 8 r:st., deraf 223 personer blefvo delaktige.

p) *Pensions-fonder, förvaltda af Directionen öfver Borgerskapets Enkhus*, lemnade år 1842 understöd åt 59 personer till ett belopp af nära 4,200 R:dr. Fonderna för beständigt fortfarande Pensioner utgjorde 45,700 R:dr, och de derifrån utbetalde Pensionerne 2,487 R:dr, som äro inberäknade i förutnämnde pensionsbelopp.

q) *Sadelmakare-Aldermannen Jacob Fagerbergs Pensions-Inrättning*. Från denna Inrättning, hvars utgifter bestridas af hyresmedel för 2:ne Egendomar i Stockholm, hvilkas behållne taxeringsvärde, efter afdrag för skuld, är för år 1842 uppgifvet till 77,640 R:dr, med en hyres-inkomst af 6,276 R:dr 32 sk., utbetaltes samma år i understöd åt 100 personer 3,204 R:dr; hvarjemte i bestämda anslag till åtskilliga Vålgörenhets-Inrättningar och en enskild person utgingo 907 R:dr 24 sk.

r) *Af Grosshandels-Societeten förvaltade Pensions-fonder.* Dessa utgöras dels af Societetens Pensions-Cassa, som år 1842 uppgick till 66,666 R:dr 32 sk., och hvarifrån understöd till belopp af 4,287 R:dr 24 sk. utdelades till 67 behöfvande medlemmar af Grosshandels-Societeten, deras Hustrur, Enkor och Barn, dels af ett af Mamsell Hagborn doneradt Capital, stort 12,000 R:dr, hvaraf Pensioner, hvardera utgörande 100 R:dr, utgingo till Sex behöfvande Enkor och Döttrar af Grosshandlare och Skepps-Clarerare.

s) *Kryddkramhandels-Societetens pensions-fonder* utgjorde vid 1842 års slut 66,468 R:dr 12 sk. 8 r:st., jemte en Fastighet, värderad till 12,000 R:dr. Afkastningen af dessa tillgångar användas till understöd för fattige medlemmar af Kryddkramhandels-Societeten jemte deras i armod efterlemnade Enkor och barn. Under berörde år hafva för sådant ändamål 3,300 R:dr 29 sk. 4 r:st. blifvit utbetalte till 51 personer.

t) *Coopvaerdie-Skeppare-Societetens Fattig-Cassor*, hvilkas Capitaler uppgifvits utgöra tillsammans 11,750 R:dr, lemnade år 1842 understöd till 25 fattige, med 867 R:dr 24 sk.

u) *Stockholms Sjömanshus-Inrättnings* Capitalfond år 1842 var 118,384 R:dr 7 sk. 4 r:st.; inkomsterne uppgingo till 9,638 R:dr 22 sk. 8 r:st., och utgifterne till 8,487 R:dr 28 sk. 8 r:st., deraf 4,577 R:dr 32 sk. utdelades till 373 behöfvande, samt 1,613 R:dr 39 sk. användes för Sjömans-Lazarettet.

v) *Strandbergiska Läkare-Inrättningen för fattiga Ståndspersoner.* Med inberäkning af Bruks-Patronen Anders Hebbes donation, stor 10,000 R:dr, som af Directionen öfver nämnde Inrättning förvaltas, och hvaraf årliga räntan tilldelas 9 i torftighet befintliga Enkor eller oförsörjda Döttrar efter aflidne Embets- och Tjenstemän af de ofrälse Stånden, hade Inrättningen vid 1842 års utgång en Capital-behållning af 80,518 R:dr 28 sk. 9 r:st. Inkomsterne, bestående af räntor å utlånte medel, voro 3,828 R:dr 15 sk. 3 r:st. Utom 591 R:dr, som erlades i pensioner af nyssnämnde donation, utgjorde utgifterne för läkarevård, medicamenter, sjukspis, ved och gåfvor till 187 pauvres honteux 2,247 R:dr 38 sk. 5 r:st.

x) *Af Nödhjelps-Cassan*, hvars Capital vid slutet af år 1842 var 116,865 R:dr 30 sk. 4 r:st., utdelades under berörde år understöd åt 214 personer, till ett belopp af 5,764 R:dr 19 sk. Under Nödhjelps-Cassæ-Directionens förvaltning är ställd en af *Stämpelmästaren Assessoren Eric Törnebohm stiftad Pensions-fond*, hvaraf räntan är beräknad att användas till pensioner, hvardera af 50 R:dr, till Enkor och Barn efter aflidne Tjenstemän vid Stockholms Stads Juridiska Verk samt efter aflidne Fabriks-Idkare, som varit Bor-

gåre i Stockholm. Denna fond utgjorde vid nämnde års slut 75,059 R:dr 12 sk. 7 rst., Pensionairernes antal 52, och de för året utbetalte pensionerne 3,704 R:dr 8 sk.

y) *Sällskapet De Nödlidandes Vänner.* Dess utlånta Capitaler och Cassa-behållning uppgingo till 58,568 R:dr 38 sk. 4 rst., och pensions- och underhållstagarne antal till 199, som åtnjöto tillhoppa 3,126 R:dr 8 sk.

z) *Sällskapet för uppmuntran af öm och sedlig modervård.* Detta Sällskap, som stiftades den 3 Maji 1827, under nuvarande Hennes Maj:t Drottningens höga beskydd och styrelse, har till föremål att understödja uti fattigdom stadda Mödrar, gifta eller Enkor, hvilka gjort sig kända för öm och sedlig vård om deras barn, samt för ordentlighet och en i Gudsfruktan och dygder efterdömlig uppfostran. Understödet utdelas tvänne gånger om året, i Maji och December månader, och bestämmes för hvarje gång efter serskild pröfning. Fonden, som från början tillkommit genom frivilliga bidrag, utgjorde vid 1842 års utgång 39,047 R:dr 3 sk. Sällskapets inkomster voro räntemedel, 1,992 R:dr 10 sk. 11 rst., Nädiga bidrag af Hans Maj:t Konungen samt Deras Kongl. Högheter Kron-Prinsen och Kron-Prinsessan 400 R:dr, samt andra frivilliga gåfvor 1,000 R:dr 32 sk., eller tillsammans 3,392 R:dr 42 sk. 11 rst., hvaraf i understöd utbetaltes uti Maji månad till 108 Mödrar med 422 barn 1,068 R:dr 16 sk., och i December månad till 109 Mödrar med 411 barn 1,224 R:dr, jemte kläder för ett värde af 250 R:dr.

å) *Kniperska Pensions-Inrättningen,* från hvilken Pensioner tilldelas fattiga ogifta Fruntimmer, företrädesvis af Borgare-Ståndet, hvilka till ålder komna, sjukliga eller vanföra, icke äga förmåga att genom arbete sig försörja, hade vid slutet af år 1842 en Capital-fond af 59,051 R:dr 1 sk. 5 rst.; och under samma år voro inkomsterne 3,217 R:dr 32 sk., samt utgifterne 3,125 R:dr, som utgått i Pensioner till 98 ogifta fruntimmer, af hvilka 85 bodde i Stockholm och uppburo 2,733 R:dr 16 sk.

ä) *De under Stockholms Stads Consistorii inseende ställda Pensions-fonder* uppgingo år 1842 till 12,400 R:dr, hvilkas ränte-afkastning, 606 R:dr 24 sk., utdelades till 13 behöfvande.

ö) *S:t Claræ Kyrkas Donations-Fond* lemnade år 1842 till 54 understödsgätagare 562 R:dr 37 sk. 4 rst. Capital-beloppet var 11,255 R:dr 26 sk. 8 rst.

aa) *Testamentsmedel, förvaltade af Jacobs Försumlings Kyrko-Råd.* De utgjorde nyssnämnde år 13,950 R:dr 26 sk. 8 rst., hvaraf pensioner och understöd tilldelades 33 personer, med 703 R:dr 44 sk.

hb) *Pensions-fonder, stälde under Catharinæ Församlings Kyrko-Råds förvaltning.* Dessa Fonder bestå dels af ett utaf *Enkan Catharina Godhe donerad Capital*, stort 5,555 R:dr 26 sk. 8 r:st., hvars ränta utgår till Pensioner åt 12 inom Catharinæ Församling behöfvande personer af kvinnokönet, och dels af *Fabrikören Carl Fredric Spångbergs donation*, stor 1,381 R:dr 38 sk. 10 r:st., hvaraf räntan användes till anskaffande af kläder till fattige fader- och moderlösa Barn i Församlingens Fattig-Skola.

cc) *Fonder, som förvaltas af Jacobs och Johannis Församlingars Fattighus-Direction*, utgöras dels af åtskilliga till pensioner testamenterade medel, till belopp af 3,840 R:dr 40 sk. 9 r:st., dels af en utaf *Canzli-Rådet Noreén stiftad pensions-fond* till förmån för Enkor och Döttrar af Civile- Militaire- eller Borgare-Stånden, hvilken fond år 1842 uppgick till 33,316 R:dr, hvaraf räntan utdelades till 110 personer.

dd) *Under Maricæ Magdalencæ Församlings Fattigvårds-Direction stälde testaments- och donations-medel* utgjorde vid 1842 års slut 7,369 R:dr 26 sk. 6 r:st, och räntan deraf, 364 R:dr 5 sk. 4 r:st., användes till understöd för 8 personer.

ee) *Pauliska Donations-fonden* till Pensioner för Enkor samt fader- och moderlösa barn, hvilken förvaltas af Directionen för Norra Frivilliga Arbetshuset, ägde år 1842 en fastighet, värderad till 45,000 R:dr, samt fordringar och contanta medel till belopp af 67,139 R:dr 6 sk. 7 r:st. Dess inkomster samma år, bestående af räntor och hyresmedel, utgjorde 5,563 R:dr 42 sk. 8 r:st., hvaraf till pensioner och sjukvård användes 4,375 R:dr. Understödstagarne voro 160, bland hvilka 140 bodde i Stockholm och tillsammans erhöilo 3,650 R:dr.

ff) *Sällskapet de fattiges vänner*, som ej har någon Capital-fond, har at Sällskapet Ledamöters frivilliga bidrag år 1842 utdelat understöd i pennningar och matvaror åt 1,152 personer, till ett belopp af 1,798 R:dr 40 sk.

gg) *Flera af de under Stadens Handels-Collegium lydande Societeter och Embeten* hafva serskilda Begravningshjelps-Cassor och Pensions-Fonder, hvilkas belopp för år 1842 uppgifvits omkring 55,000 R:dr, med lemnade understöd till några och Sextio personer.

hh) *Bland de Handtverks-Embeten, som höra under Politie- Embets- och Byggnings-Collegium*, äro 11 uppgifne att äga Cassor för begravningshjelp och andra välgörande ändamål, till belopp af 40,000 R:dr; hvarjemte några Embeten och Gesällskaper hafva egna hus, i hvilka herbergen och sjukrum äro inrättade.

ii) *Under Drätsel-Commissionen lydande Jernbärare, Tackjernsbärare, Sillpackare, Salt- och Spannemålsmätare, Parminätare samt Vågkarlar vid Östra och Södra Victualievägarne äga äfven Sjuk- och Begravnings-Cassor, hvilka utgöra tillsammans omkring 10,000 R:dr.*

Dessutom hafva de fleste Ordens-Sällskaper Fattig-Cassor, hvaraf understöd och pensioner tilldelas behöfvande; men någon uppgift på dessa Cassors och Utdelningars belopp är Öfver-Ståthållare-Embete icke i tillfälle att meddela.

IV) *Öfriga Pensions-Inrättningar i Hufvudstaden, till hvilka i allmänhet delägarerätt beredes genom årliga afgifter.*

a) *Allmänna Enke- och Pupill-Cassan.* Dess fonder och tillgångar uppgingo vid 1842 års slut till 812,078 R:dr 47 sk. 7 r:st. Under samma år voro inkomsterne 46,691 R:dr 11 sk. 8 r:st., och utgifterne 24,454 R:dr 27 sk. 6 r:st. Till Enkor och Barn efter 132 aflidne delägare i Cassan utbetaltes pensioner, med 15,338 R:dr 36 sk. Af dessa utgingo 8,925 R:dr 20 sk. till 61 delägarer i Stockholm boende Enkor och Barn.

b) *Arméens Pensions-Cassa samt Enke- och Pupill-Cassa.* Vid 1842 års utgång hade den förra Cassans Capital-fond, oberäknadt värdet af en Cassan tillhörig fastighet, utgörande 30,000 R:dr, uppgått till 2,190,340 R:dr 27 sk. Dess inkomster för året utgjorde 249,747 R:dr 11 sk. 11 r:st., och utgifterne 236,472 R:dr 47 sk. 11 r:st., hvaribland till Pensionstagare, 735 till antalet, utbetaltes 213,218 R:dr 16 sk. Enke- och Pupill-Cassan ägde Capital 318,912 R:dr 29 sk. 2 r:st.; inkomsterne berörde år voro 35,235 R:dr 46 sk. 8 r:st.; utgifterne åter 27,666 R:dr 11 sk. 2 r:st., deraf 21,172 R:dr 4 sk. för 234 upplagne pensionsrum. Dessutom utdelades i gratificationer och pensioner till 66 personer, ett af Hans Maj:st Konungen för sådant ändamål beviljad årligt anslag af 5,000 R:dr; och de af Stats-Verket, till understöd för fattiga Enkor och Barn efter Militaire- Embets- och Tjenstemän samt Under-Officerare och Vederlikar anslagne 25,000 R:dr årligen, ställde under Directionens för Armeens Pensions-Cassa förvaltning, utgingo i 790 serskilda pensioner. Huru stort antal af nämnde Cassors Pensionairer vistades i Hufvudstaden, och hvad desse uppburit, har ej kunnat upplysas.

c) *Civil-Statens Pensions-Inrättning samt Enke- och Pupill-Fonder.* Pensions-Inrättningens Behållning vid slutet af år 1842 var 1,155,673 R:dr 43 sk. 9 r:st. Med inberäkning af årligt Stats-anslag, 40,000 R:dr, utgjorde inkomsterne nämnde år 122,371 R:dr 30 sk. 11 r:st. Utgifterne uppgingo till

84,972 R:dr 44 sk. 1 r:st., hvaraf pensioner till ett belopp af 73,346 R:dr 10 sk. Civil-Statens Enskilda Enke- och Pupillfond hade i behållning 192,110 R:dr 8 sk. 1 r:st.; dess inkomster bestego sig till 44,707 R:dr 1 sk. 10 r:st., och utgifterna till 40,587 R:dr 19 sk. 4 r:st., hvaribland 40,376 R:dr 45 sk. 4 r:st. i Pensioner. Allmänna Enke- och Pupill-Fondens Behållning utgjorde 4,507 R:dr 25 sk. 4 r:st., inkomsterne 20,345 R:dr och utgifterna 23,007 R:dr 24 sk., deraf pensions-beloppen uppgingo till 23,007 R:dr 24 sk. Pensionstagarne i Stockholm voro: å Delegarnes fond 32, med ett understöd af 12,658 R:dr 8 sk. 4 r:st.; å Enskilda Enke- och Pupill-fonden 134, med pensioner till belopp af 18,191 R:dr 18 sk. 8 r:st.; samt å Allmänna Enke- och Pupill-fonden 336, med underhåll af 14,041 R:dr 32 sk.

d) *Pensioner af Postmedel* hafva år 1842 blifvit utbetalde med 623 R:dr 16 sk. till 5 personer inom Hufvudstaden.

e) *Tull-Statens enskilda Pensions-Inrättning*. Den ägde vid 1842 års slut i Capital-fond 140,542 R:dr 28 sk. 5 r:st.; inkomsterne voro 20,767 R:dr 22 sk. 5 r:st.; utgifterna deremot 21,094 R:dr 20 sk.; deraf 20,844 R:dr 4 sk. utgjorde pensioner. Antalet af Pensionstagare uppgick till 638.

f) *Banco-Statens Enke- och Pupill-Cassa*. År 1842 var Capitalet 220,647 R:dr 37 sk. 1 r:st. Cassans inkomster uppgingo till 30,688 R:dr 20 sk. 1 r:st., de utbetalde Pensionerne till 21,690 R:dr 30 sk., och öfrige kostnader till 1,873 R:dr 4 sk. Pensionerna uppbyros af Enkor och minderåriga Barn uti 92 Sterbhus, jemte 17 öfver 50 år gamla döttrar af Bankens Tjenstemän.

g) *Enke- och Pupill-Cassan vid Rikets Ständers Riksgälds-Contor*, med hvilken *f. d. General-Assistance-Contorets Enke- och Pupill-Cassa*, numera är förenad, ägde vid 1842 års slut 59,446 R:dr 42 sk. 2 r:st. Dess inkomster för samma år utgjorde 4,691 R:dr 6 sk. 11 r:st., och utgifterna 4,064 R:dr 43 sk. Deraf åtnjöto 45 Enkor och 10 Barn pensioner, till belopp af 4,058 R:dr 29 sk.

h) *Enke- och Pupill-Cassan vid Stockholms Stads Verk*. Capital-fonden vid slutet af år 1842 var 128,230 R:dr 38 sk. 1 r:st.; inkomsterne under året uppgingo till 13,056 R:dr 30 sk. 11 r:st.; och utgifterna utgjorde 9,967 R:dr 36 sk. 11 r:st.; bestående af pensioner till 65 personer, jemte administrations-kostnader.

i) *Jern-Contorets Tjenstemäns Pensions-Cassa för deras Enkor och Barn*. Dess tillgångar voro vid nyssnämnde års slut 14,972 R:dr 29 sk. 4 r:st.; och under året utbetaltes 2:ne pensioner, med tillsammans 169 R:dr 41 sk. 4 r:st.

k) *Kongl. Theaterns Pensions-Inrättning.* Vid slutet af år 1842 uppgick dess Capital till 141,292 R:dr 43 sk. 11 r:st. Inkomsterna för året hade utgjort 10,171 R:dr 21 sk. 7 r:st.; och utgifterna voro Pensioner till 20 personer 8,550 R:dr, samt andra kostnader 1,078 R:dr 1 sk. 10 r:st., tillsammans 9,628 R:dr 1 sk. 10 r:st.

C) Sjukvårds-Anstalter:

Enligt hvad redan i föregående Femårs-Berättelser är omnämndt, finnas för Stockholm en Förste och en Andre Stads-Läkare, och derjemte i hvarje Territorial-Församling en af Fattigvårds-medlen aflönad Läkare, hvilken skall utan betalning biträda alla inom Församlingen boende fattige, som vid sjukdoms-tillfällen honom påkalla, hvarvid de tillika erhålla medicamenter på Fattigvårdens bekostnad.

Allmänna Inrättningar för sjukvården i Hufvudstaden äro för öfrigt:

a) *De vid Territorial-Församlingarnes Fattighus inrättade Sjukrum,* der Församlingarnes Fattig-Läkare biträda. Kostnaderna för dessa anstalter utgå af de till Fattigvårds-Inrättningarna anslagne medel, och äro upptagne bland deras utgifter.

b) *Stockholms Stads och Läns Curhus.* I dess organisation och förvaltning har under ifrågavarande tidrymd ingen annan förändring inträffat, än att, genom upplåtande åt Commissarien af de Boställsrum Öfver-Läkaren vid Inrättningen innehåft, den af Commissarien förut bebodda lägenhet kunnat användas till sjukrum, hvarmedelst ett erforderligt större utrymme för sjukvårdande blifvit beredt. Curhusets utgifter för år 1842, till aflöning, patienters utspisning, medicamenter, ved och inventarier, uppgingo till 15,054 R:dr 44 sk., men inkomsterne endast till 12,508 R:dr 36 sk.; hvadan bristen måste fyllas af Stadens allmänna fattigmedel, likasom flera föregående år. I anseende till de betydligt ökade utgifterna för detta Sjukhus, härrörande af patienternes större antal, har det varit nödvändigt, att ifrån och med nämnde år höja Curhus-afgiften i Hufvudstaden till 12 sk. för personen, i öfverensstämmelse med Kongl. Kungörelsen den 7 Julii 1841. Vid 1842 års början voro å Curhuset qvarliggande 76 patienter; och under årets lopp anmäldes till intagning 1,153 personer, hvaribland 691 blefvo derstädes vårdade, och de öfrige 433, i anseende till bristande utrymme, remitterades till det Provisoriska Sjukhuset i Catharinæ Församling.

c) *Danviks Hospital och Därhus,* med hvilken Inrättning är förenad en genom enskild Donation år 1816 tillkommen Stiftelse för Civile Embetsmäns

fattiga Enkor och Barn, kallad *Enkehuset*. Dessa Inrättningar, som enligt Kongl. Brefvet den 3 Februarii 1813 styras af en serskild Direction, ägde år 1842 uti jordegendomar 99½ mantal, uppskattade till 536,238 R:dr, utom de för Inrättningarna använde byggnader och derinvid belägna qvarnar, som äro brandförsäkrade till 68,338 R:dr 42 sk. 8 r:st.; hvarjemte Capital-Fonderne utgjorde 56,992 R:dr 20 sk. 9 r:st. Inkomsterne för berörde år voro 49,054 R:dr 14 sk. 7 r:st., och utgifterne 46,885 R:dr 12 sk. 1 r:st. Antalet af alla å Inrättningarna vårdade personer uppgick till 408, deraf 174 män och 234 qvinnor.

d) *Kongl. Serafimer-Ordens-Lazarettet*. Dess Capital-fond, som vid 1842 års ingång utgjorde 274,591 R:dr 32 sk., hade under året vunnit tillökning genom enskild donation, med 2,257 R:dr 21 sk., och utgjorde således vid årets slut 276,849 R:dr 5 sk. Samma års inkomster, bestående af Tolagsmedel 10,000 R:dr, räntor samt influten betalning för lemnad sjukvård m. m., uppgingo till 47,568 R:dr 43 sk. 8 r:st.; utgifterne åter till 43,895 R:dr 16 sk. 1 r:st. De å Lazarettet vårdade sjukas antal utgjorde för året 2,697 och i medeltal dagligen 247.

e) *Provisoriska Sjukhuset uti Catharinæ f. d. Krono Bränneri-Egendom*, hvilket har till ändamål, att vid inträffande epidemier och en mera utbredd sjuklighet emottaga sjuke, som ej på de öfrige Sjukvårds-anstalterne kunna inrymmas, eller icke höra der intagas i anseende till den smittande egenskapen af deras sjukdomar, har under de år, hvilka denna Berättelse afser, varit upplåtet för botande af koppsmittade eller med veneriska sjukdomar behäftade personer. Kostnaden för detta Sjukhus har utgått af Allmänna Fattigvårdens medel, och är inbegripen i det ofvan uppgifna utgifts-beloppet för Allmänna Fattigvården.

f) *Allmänna Garnisons-Sjukhuset*. Utgifterne för detsamma år 1842 voro 31,522 R:dr 26 sk. 9 r:st., som blifvit bestridde af dertill i Riks-Staten uppfördt anslag 31,320 R:dr årligen, jemte extra bidrag af Statsmedlen, samt ersättningar, enligt bestämde grunder, för främmande sjukas vård och underhåll. Dagliga sjuknummern vid Sjukhuset var i medeltal 163.

D) Arbets-Inrättningar:

a) *Norra Frivilliga Arbetshuset*. Denna Arbets-Inrättning, som är tillkommen genom enskild frikostighet inom Jacobs och Johannes Församlingar och

och ställd under dervarande Fattigvårds-Directions styrelse, är egentligen bestämd för dessa Församlingars fattige, men har jemväl lemnat arbetsförtjenst åt arbetssökande från alla öfrige Församlingar å Norrmalm. Dess tillgångar år 1842 voro fastighetsvärde 11,250 R:dr, inventarier och varulager 12,405 R:dr 41 sk. 3 r:st., och räntebärande capitaler 13,419 R:dr 11 sk. 9 r:st.; tillsammans 37,075 R:dr 5 sk. Inkomsterne utgjorde 1,887 R:dr 10 sk.; utgifterne 1,636 R:dr 19 sk 8 r:st. De med arbeten vid detta Arbetshus sysselsatte personer, som med några få undantag varit qvinnor, hafva nämnde år i medeltal utgjort 328, och arbetslönerne uppgingo till 1,936 R:dr 29 sk. 8 r:st.

b) *Södra Frivilliga Arbetshuset*, som är ställdt under styrelse af en särskild Direction, ägde år 1842 en fastighet, värderad till 12,000 R:dr, inventarier och varulager för 14,603 R:dr 32 sk., samt fordringar och cassa-behållning till belopp af 1,187 R:dr 45 sk. 5 r:st. Inrättningens inkomster bestego till 1,655 R:dr 40 sk., och utgifterne till 2,915 R:dr 37 sk. 8 r:st. Till 410 qvinnor, som der sökt och erhållit arbete, utbetaltes i arbetslöner 3,857 R:dr 24 sk. 11 r:st.

c) *Den af Hennes Maj:t Drottningen såsom Kron-Prinsessa föranstaltade Stiftelse till arbetsamhetens uppmuntran*, har fortfarit att lemna fattiga arbetssökande tillfälle till arbetsförtjenst. Ifrån den 1 Juni 1842 till den 1 Juni 1843. voro inkomsterna, som hufvudsakligen utgjordes af dåvarande Haus Maj:t Konungen och Hennes Kongl. Höghet Kron-Prinsessans Nådiga gåfvor, 575 R:dr, och utgifterne 449 R:dr 30 sk. Vid slutet af nämnde redogörelse-år utgjorde Behållningen i penningar 285 R:dr 6 sk. 6 r:st., samt i garn, väfnader och förfärdigade kläder 1,264 R:dr 24 sk., eller tillhopa 1,549 R:dr 30 sk. 6 r:st.

d) *Södra och Norra Corrections-Inrättningarne*. För dessa torde redogörelse af Öfver-Ståthållare-Embete icke vara af nöden eller lämplig, enär underdånig Berättelse om desamma årligen afgifves af Styrelsen öfver Fängelser och Arbets-Inrättningar i Riket.

Äfven må här omnämnas följande Inrättningar, som ej kunna till någon af de föregående Classerna hänföras, nemligen:

a) *Stockholms Stads Sparbank*. Vid 1842 års slut utgjorde totalbeloppet af Sparbankens Capitaler 1,088,014 R:dr 30 sk., hvaraf Delägarnes behållning var 1,028,733 R:dr 5 sk. och Sparbankens enskilda Fond 59,281 R:dr 25 sk. Antalet af dem, som berörde tid hade medel i Sparbanken insatte, uppgick till 10,042 personer.

b) *Sällskapet för troget och dygdigt Tjenstefolks belönande.* Det ägde vid slutet af år 1842 i Capital 14,903 R:dr 34 sk. 8 r:st. Årets inkomster i räntor, jemte inträdes- och års-afgifter samt gåfvor af Sällskapets Ledamöter, hade utgjort 1,278 R:dr, hvaraf 77 R:dr 5 sk. 5 r:st. blifvit utgifne för upp-
börds- och förvaltnings-kostnader, samt 1,171 R:dr 32 sk. utdelade såsom belöningar och understöd åt 96 Tjenstehjon, som tjent hos samma Husbonde-
folk eller inom samma slägt under en tid af 10 till 56 år.

c) *Pant-Låne-Contoret.* Denna för Hufvudstadens fattigare Folkklasser ounbärliga inrättning, hvars organisation är uti Öfver-Ståthållare-Embetets förra Femårs-Berättelser omförmäld, har fortfarit utan annan förändring, än att lånerörelsen blifvit ytterligare utsträckt, samt att numera ränta efter 3 procent om året erlægges å de till Inrättningens bedrifvande af Statsmedel lån-
gifne 100,000 R:dr Banco.

5:o. Stadens Inkomster och Utgifter samt kostnad för Stadens Styrelse.

Enligt en af Stadens *Drätsel-Commission* meddelad Uppgift hafva *Stads-Cassans* Inkomster och Utgifter ifrågavarande fem år varit följande:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.			Medeltal.		
<i>Inkomster:</i>																		
130. Af Handel och Sjöfart efter afdrag af uppborrdskostnader, der sådane egt rum:																		
Afgift af fartyg	15,279	20	9	14,063	33	10	13,987	41	3	14,649	15	11	14,934	7	2	14,582	43	—
Drätsel-Verkets andel af allmänna Tolagen	101,338	39	7	100,989	41	1	99,255	13	11	109,265	22	5	103,206	20	3	102,799	8	3
Tolagen har fortfarande utgått med $2\frac{1}{2}$ procent af tullvärdet för inkommande, och $1\frac{1}{2}$ procent för utgående varor, med undantag af dels några artiklar, för hvilka serskild Tolag, efter gifna föreskrifter, erlægges, dels andra, som äro ifrån Tolag fria. Denna afgift, som,																		

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.			Medeltal.		
efter afdrag af Allönings- och Uppbörds-kostnad, fördelas till Stads-Cassan med $\frac{60}{150}$, Inqvarterings-Verkets Cassa med $\frac{39}{150}$, Beurs- Bro- och Hamnbyggnads-fonden med $\frac{80}{150}$ och Stadens Allmänna Barnhus med $\frac{7}{150}$, har odelad utgjort, utan afdrag af kostnaderne för uppbörden:																		
år 1838 B:co R:dr 193,352: 1. — „ 1839 d:o 192,590: 24. — „ 1840 d:o 189,449: 41. — „ 1841 d:o 208,145: 9. — „ 1842 d:o 196,624: 15. — Således i medeltal 196,032: 18. —																		
Afgift af varor, som vägas . . .	56,270	7	—	62,513	44	9	68,966	9	2	70,518	42	11	66,013	8	10	64,868	20	3
d:o d:o som stämpas . . .	9,179	22	11	12,410	8	—	10,265	8	7	12,861	29	1	13,978	5	9	11,738	43	8
d:o d:o som mätas eller räknas . . .	34,725	44	9	39,199	10	6	38,964	19	—	33,912	23	2	33,251	5	8	36,010	30	3
Under sista Rubriken inbegripes jemväl den afgift, som, enligt Kongl. Brefvet den 23 Februari 1838, för alla till Stockholm sjövägen in- eller utrikes ifrån inkommande målbara våta varor i fat, såsom Bro- och Quai-afgift till Stads-Cassan influitt, och hvilken utgjort, utan afdrag för uppbörds-kostnaderne:																		
år 1838 B:co R:dr 25,491: 39. — „ 1839 d:o 30,207: 32. — „ 1840 d:o 31,034: 13. — „ 1841 d:o 25,283: 33. — „ 1842 d:o 24,548: 15. — I medeltal . . . 27,313: 7. —																		

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.			Medeltal.		
Afgift af varor, som packas, eller af Lakegods	3,382	29	9	3,759	43	1	4,307	24	4	3,976	43	8	4,099	34	9	3,905	15	11
2o. Öfriga Inkomsterne:																		
Af Stadens Tomter: Tomtören och trettiondepningar, samt lösen för sådane tomter, som blifvit till frie upplätne . .	9,517	36	10	10,441	8	4	11,178	43	1	10,166	28	8	9,935	30	2	10,248	—	7
Af Stadens Hus och Lägenheter: Hyror	32,932	10	10	35,147	30	10	35,509	9	5	36,202	29	4	34,883	40	2	24,935	4	11
Af Stads- och Bok-Auctions-Kammaren	24,417	2	1	22,000	6	7	21,915	3	6	18,754	33	3	22,729	7	1	21,963	10	6
Af Burskaps-penningar, Saköres medel, böter för felaktigt jern, Arrende-afgift af Tracteurs- och Näringsställen, Tredje och Tionde Penningar af arf, begrafningshjälp, inberäknad den, som blifvit aftjenad å lönetillökningen år 1838, med flere smärre inkomster	13,995	25	4	7,085	12	2	7,556	41	7	4,790	32	8	8,313	40	1	8,348	20	9
Arrende-Afgift för Bränvins-distillerings-rättigheten	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—
Källare-frihetsmedel	8,880	—	—	8,880	—	—	8,880	—	—	8,880	—	—	8,880	—	—	8,880	—	—
För försålde Fastigheter	—	—	—	—	—	—	1,302	—	—	250	—	—	16,920	—	—	3,694	19	2
Värdet af en inköpt Tomt, styckad ifrån Egendomen N:o 1 Quarretet Skrafvelberget mindre å Ladugårdslandet, till utvidgning af reservoir-platsen vid Packaretorget	—	—	—	4,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	—
Summa B:ko R:dr	326,585	25	5	337,157	31	2	338,755	5	10	340,895	45	1	353,811	34	11	339,441	9	3

	År 1838.		1839.		1840.		1841.		1842.		Medeltal.	
<i>Utgifter:</i>												
1:o. Till Stadens Allmänna Inrättningar:												
Till Cur- och Sjukhuset	5,000		5,000		5,000		5,000		5,000		5,000	
„ H. K. H. Prins Carls Uppfostringsanstalt för fattige och vanvårdade barn	1,000		1,000		1,000		1,000		1,000		1,000	
„ Sublevation af Beurs- Bro och Hamn-byggnads-fondens skuld	16,666	32	16,666	32	16,666	32	16,666	32	16,666	32	16,666	32
„ Policekammaren: Hyra och bidrag till aflöning, samt anslag till Policebetjeningens löneförbättring	4,368	18 3	7,101	43 8	5,875		5,585	46	5,875		5,761	12
<p>Härvid anmärkes, att, utom till hyra utgående 1,200 R:dr och sublevation till aflöning 1,525 R:dr, enligt Stat, utbetalas, i följd af Kongl. Brevet den 17 November 1837, genom Drätsel-Commissionen, till Policebetjeningens löneförbättring 3,000 R:dr årligen, såsom Arrende-afgift för krogar och Tracteursställen, hvilken afgift endast för år 1838 ingått bland Stads-Cassans inkomst, till följd hvaraf den ock samma år blifvit, såsom utgift bokförd: att af Bro och Quai-afgiften å målbara våta varor i fat, utgå jemväl, enligt Kongl. Brevet den 26 Februari 1839, till samma ändamål 3,150 R:dr om året, hvilka från år 1839</p>												

	År 1838.	1839.	1840.	1841.	1842.	Medeltal.
äro uti ofvanutförda belopp inbegripne: samt att dessutom, på grund af sistnämnde Kongl. Bref, till omförmäddte behof årligen af Finska Tolagsmedlen, genom Stads-Cassan, utbetalas 6,600 Rdr; hvadan genom nämnde Cassa till Police-Kammaren årligen utgå 15,475 Rdr.						
Till Stadens Lärverk	10,000 — —	10,000 — —	10,000 — —	10,000 — —	10,000 — —	10,000 — —
„ Krono-Upphölds-Verket. . .	13,536 24 9	14,455 10 1	13,149 45 1	13,316 26 2	13,143 29 —	13,520 17 5
„ Brandväsendet, utöfver de af Stadens Brandförsäkrings-Contor anslagne 1,500 Rdr, jemte serskildt bidrag till inköp af Districts-Sprutor . .	— — —	153 10 1	104 31 3	29 45 10	2,128 44 9	483 16 10
2:o. Till Fromma Stiftelser:						
Frimurare-Barhuset	60 — —	60 — —	60 — —	60 — —	60 — —	60 — —
Magistratens Enke- och Pupill-Cassa, serskildt anslag, jemte ränta på Embets- och Tjenstemännens i Stadens Cassa inestående begrafningsbjelp, samt till Magistratens enskilda disposition	3,200 — —	3,200 — —	3,200 — —	3,200 — —	5,212 38 8	3,602 26 10
3:o. Till Clericiets aflöning, å Indragings-Stat:						
Capellanerne vid Storkyrkan . .	66 32 —	41 21 4	33 16 —	33 16 —	33 16 —	42 10 8
4:o. Öfriga Utgifterne:						
Aflöning för Magistraten, dess Tjenstemän och Betjente, samt de under Drätsel-Commissionen lydande Tjenstemän och Betjente	85,084 12 —	88,419 12 —	89,280 4 —	88,810 4 —	89,380 4 —	88,294 36 —
Publike byggnader, hvarmed förstås nybyggnader och mud-						

	År 1838.	1839.	1840.	1841.	1842.	Medeltal.
centralicerade Kämmners-Rättens Afdelningar, Sta- dens Politie-Äm- bets- och Bygg- nings- samt Han- dels-Collegier och Justitiæ-Collegii Kammar-Contor. 6,491: 3. 10.						
Cellers och Arre- sters inredning i Rådhuset . . . 10,293: 41. 4.						
Jernvägen: tillbygg- nad af den så kallade Fougels- bro, samt under- håll af broar och ställningar för jer- nets resning m. m. 15,113: 37. —						
Badsumpar under nya Kungsholms- bron, till allmänt begagnande . . . 875: 39. 11.						
Nya skjul vid Auc- tionshuset & Rid- dareholmen, till Auctions-sakers förvarande . . . 1,766: 40. 1.						
Nya Flottbroar vid Kungsholmen och nya trappor uti Pelarebacken . . . 970: 42. 6.						
Nytt våghus vid Munkbron, con- traheradt att upp-						

	År 1838.	1839.	1840.	1841.	1842.	Medeltal.												
föras för 5,800 R:dr, hvaraf blott utgått . . . 2,900. — —																		
S:a B:co R:dr 141,597: 43. 9.																		
som i medeltal gjorde för hvardera året 28,319: 27. 11.																		
Hvarförutan till Muddrings- och Hamnskonings- arbeten i Clara sjö och Rör- strands - Viken , till muddring vid Ladugårdslands- Viken och vid Skeppsbron samt öfrige Stadens hamnar utgått, under ifrågava- rande fem år till- hopa 51,605: 5. 11.																		
eller i medeltal . . . 10,321: 1. 2.																		
Gatulägnings-arbeten	14,611	42	2	4,494	42	1	5,426	21	2	5,598	23	2	8,752	14	2	7,776	38	2
De större stensättnings-arbeten, som af dessa belopp beko- stats, voro: sänkning, planering och stenläggning af backen vid Glasbruksgatan, anläggning af farbanor å Skeppsbron och Gu- staf Adolfs torg, omläggning af Blasiholmshamnens östra del, Nya Kungsholmsbron, Norra Slagtarehusets bodar och gård samt Stadsgårds- och Munkbro- Hamnarne.																		

Öfver-Ståthållare-Embets Femårs-Berättelse för åren 1838—1842.

	År 1838.	1839.	1840.	1841.	1842.	Medeltal.
plats vid Österlånggatan framför Egendomen N:o 1 i Qvarteret Python för 642 R:dr, utom ett bidrag dertill af Brandförsäkrings-Contoret, stort 500 R:dr, och år 1839 en tomtedel af Egendomen N:o 1 i Qvarteret Skrafvelberget mindre å Ladugårdslandet för 4000 R:dr . .	842	4,000	—	—	—	968 19 2
Summa B:co R:dr	280,376 14 2	312,775 34 3	349,061 35 6	282,189 13 —	321,298 43 10	309,140 18 7

Vid jemförelse emellan Stads-Cassans inkomster och utgifter befinnes:

för år 1838 ett öfverskott af	46,209: 11. 3.
„ 1839 ett öfverskott af	24,381: 44. 11.
„ 1840 en brist af	10,306: 29. 8.
„ 1841 ett öfverskott af	58,706: 32. 1.
„ 1842 ett öfverskott af	32,512: 39. 1.

eller, då medeltal räknas för dessa fem år, ett årligt öfverskott af 30,300 R:dr 38 sk. 8 rst. Banko.

Stads-Cassans Skuld, hvilken, efter afdrag af alla fordringar, vid 1838 års början uppgick till 342,688 R:dr 25 sk. 6 rst., har under loppet af ifrågavarande fem år, blifvit minskad med 151,504 R:dr 1 sk. 8 rst., så att den vid 1842 års slut utgjorde 191,184 R:dr 23 sk. 10 rst.; hvarvid beräknats å ena sidan, alla Stadens Skulder, således ej blott de reverserade och med ränta löpande, utan äfven andra utgiftsmedel, som Drätsel-Verket vid de nämnde årens slut var skyldigt, men icke då betalt, och följaktligen såsom skuld balancerat, t. ex. Beurs-, Bro- och Hamnbyggnads-Fondens, Inqvarterings-Verkets och Allmänna Barnhusets återstående Tolags-andelar för året, samt, å den andra, Stads-Cassans tillgångar, ej allenast reverserade och med ränta löpande, utan äfven andra fordringar, t. ex. hos Uppbördsmän, hvilkas slutliga uppbördssummor icke kunnat vara vid årets slut levererade, nedan anmärkta fordran att godtgöras af Finska Tolagsmedlen, behållning å räkning i Rikets Ständers Bank, med mera dylikt; fastigheterne dock undantagne.

Till upplysning om förhållandet med Stadens räntebärande skuld, infördes följande, ifrån Drätsel-Commissionen för sådant ändamål meddelade beräkning:

Stads-Cassans skuld utgjorde vid 1837 års slut:

Enligt Obligationer löpande med 5 procents ränta	B:co R:dr	395,000.	—	—
Uti Stads-Cassan innestående Extra Jernvägsmedel, Jernbärelaget tillhörige, hvarå Staden numera betalar 5 procent ränta		12,382.	28.	5.
Till Stadens Brandförsäkrings-Contor: præmielån, hvarå ränta erlägges efter 4 procent		10,350.	—	—
Ifrån Stats-Verket, för de af Hedervärda Bonde-Ståndet under 1828—1830 årens Riksdag inom Rådhuset begagnade rum, till Magistraten influtne hyresmedel, hvilka blifvit till en Fond för aflöning åt lönlöse Tjenstemän inom Magistraten till Stadens Cassa lemnade, hvarå, enligt Kongl. Brefvet den 20 Augusti 1830, ränta godtgöres med 5 procent		3,400.	—	—
	Summa B:co R:dr	421,132:	28.	5.

Cassans räntegifvande fordringar voro deremot:

Återstående köpeskilling för en försåld Egen- dom å Riddarholmen	R:dr	4,000:	—	—
Af Allmänna Sundhets-Comitéén		20,420:	22.	6.
båda löpande med 5 procent ränta;				
Och af Mekaniska Stenhuggeri-Bolaget, med ränta å 3 procent		2,666:	32.	—
		27,087:	6.	6.

Således återstod räntelöpande Skuld B:co R:dr 394,045: 21. 11.

Vid 1842 års slut var Stads-Cassans så beskaffade skuld:

Enligt Obligationer, löpande				
med 5 procent ränta	B:co R:dr	232,700.	—	—
med 4½ procent ränta		1,500.	—	—
med 4 procent ränta		23,500.	—	—
		257,700.	—	—
Extra Jernvägsmedel		12,731:	26.	10.
Præmie-lån		11,850:	—	—
Magistratens hyresmedel		3,400:	—	—
	Summa B:co R:dr	285,681:	26.	10.

Deremot utgjorde fordringarne:

Återstående köpeskilling för Egendomen N:o 1, Qvarteret Snäckan, inom St: Claræ Församling, med ränta à 5 procent	9,000. — —	
Återstod af Arrendelöseskillingen för Södra Ström-qvarnen, med 5 procent ränta	5,403: 26. 8.	
Återstod af lån till Entrepreneurerne af Allmänna Renhållningen emot 5 procent ränta	4,000. — —	18,403: 26. 8.

Återstod alltså räntelöpande Skuld B:co R:dr 267,278: — 2.

deribland dock icke inbegripne Tjenstemännens innestående begravningshjelps-medel.

Denna beräkning visar, att Stads-Cassans räntebärande skuld under berörde fem år blifvit minskad med 126,767 R:dr 21 sk. 9 rst.

Af kostnaderna för Muddrings- och Hamnskonings-arbetet i Claræ sjö och Rörstrandsviken voro vid 1837 års slut, såsom fordran att godtgöras af Finska Tolagsmedlen, Stads-Cassan tillgodo balancerade R:dr 35,296: 2. 5. hvartill kommo förskjutne kostnader för året 1838 9,897: 5. 7.

R:dr 45,193: 8. —

I afräkning härå har Stads-Cassan uppburit det vid 1837

års slut befintliga öfverskott å Finska Tolagsmedlen 2,910: 10. —

hvarefter såsom Cassans fordran, att af Finska Tolagsmedlen

godtgöras, äro balancerade R:dr 42,282: 46. —

Enligt bokslutet för år 1842 ägde Staden Fastigheter till ett brandförsäkringsvärde af 422,766 R:dr 32 sk., samt dessutom åtskillige icke brandförsäkrade lägenheter och tomter, uppskattade till 80,558 R:dr 42 sk. 8 rst., hvilka värden sammanräknade utgöra 503,325 R:dr 26 sk. 8 rst. Då härifrån afdrages den uppgifna skuldsamman 191,184 R:dr 23 sk. 10 rst., visar sig en behållning af 312,141 R:dr 2 sk. 10 rst., till Stads-Cassans fördel, ifrån hvilket belopp likväl ytterligare torde böra afgå ofvanberörde, till godtgörande af Finska Tolagsmedlen balancerade 42,282 R:dr 46 sk. Härvid är af Drätsel-Commissionen erinradt, att omkring $\frac{1}{3}$ af dessa Stadens fastigheter och tomter äro för allmänna eller Municipala behof oundgängliga, hvadan endast $\frac{2}{3}$ kunde anses såsom Capital-tillgång, användbar till gäldande af Stads-Cassans skuld.

Finska Tolagsmedlen hafva utgjort följande belopp:

Vid 1838 års början i Stads-Cassan inestående öfverskott B:co R:dr 2,910: 10.

	Uppbörd.	Uppbördskostnad.	Influtne.
år 1838	22,262: 11. —	2,140: 11. —	20,122: — —
„ 1839	26,011: 33. —	1,672: 42. —	24,338: 39. —
„ 1840	20,160: 24. —	1,298: 42. —	18,861: 30. —
„ 1841	21,144: 16. —	1,303: 36. —	19,840: 38. —
„ 1842	23,285: 23. —	1,436: 23. —	21,849: — —
	R:dr 112,864: 11. —	7,852: — —	105,012: 11. —
	Medeltal 22,572: 40. 7.	1,570: 19. 2.	21,002: 21. 5.

hvertill kommer ränta å ett till Allmänna Barnhuset försträckt lån af dessa medel R:dr 113: 16. —
 hvilka, sammanlagde med omförmälda 2,910 R:dr 10 sk. och
 105,012 R:dr 11 sk., utgöra 108,035: 37. —

Af dessa hafva utgått:

Enligt Kongl. Brefvet den 16 Juli 1831, för muddrings-arbetet i Clara Sjö och Rörstrands-Viken, till Drätsel-Commissionen ingånget öfverskott å 1837 års uppbörd, deraf år 1838 assignerades 2,800 R:dr och år 1839 110 R:dr 10 sk. eller tillhopa 2,910: 10. —

Enligt Kongl. Brefven den 3 December 1828 och den 16 Februarii 1838, till Kongl. Lazarett-Directionen, å 10,000 R:dr årligen 50,000: — —

Enligt Kongl. Brefvet den 26 Februarii 1839, bidrag till Police-Betjeningens löneförbättring, å 6,600 R:dr årligen, för 4 år 26,400. — —

Enligt Kongl. Brefvet den 21 December 1839, till aflöning för en Registrator vid Stadens Kämnars-Rätt för åren 1840, 1841 och 1842 2,287. — —

Enligt Kongl. Brefvet den 21 September 1842, till Svenska Trädgårdsföreningen, i afräkning å anslagne 800 R:dr årligen under 3 år, ifrån den 4 October 1842 400. — —

Vid 1842 års slut inestod i Stads-Cassan ett öfverskott af *Finska Tolags-medlen* till belopp af 26,038 R:dr 18 sk., förbehållet till Eders Kongl. Maj:ts serskilda Nådiga disposition.

Här torde ock böra nämnas, att ny *Instruction för Stadens Drätsel-Commission* blifvit af Eders Kongl. Maj:ts i Näder utfärdad den 10 October

1840, samt att, i följd af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Beslut den 21 Augusti 1842, en *Indragnings- eller Pensions-Stat* för afskedade, till lönebeloppens åtnjutande såsom pensioner berättigade Embets- och Tjenstemän vid Stadens Verk blifvit inrättad, hvilken tagit sin början den 1 Januarii 1843, och hvars tillämpning blifvit närmare bestämd genom Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Resolution den 8 Februarii innevarande år.

Stadens Justitie Collegii och Förmyndare-Kammars Aflönings-Stat, hvartill medel beredas genom Aflönings- och Barnhus-afgiften ifrån Sterbhus, som lyda under nämnde Embets-Verk, utgjorde enligt Kongl. Brefven den 14 October 1830 och den 25 September 1832, sammanräknadt 9,025 R:dr, men har genom Kongl. Brefvet den 6 April 1842 blifvit ökad till 11,675 R:dr, hvaraf likväl 2,450 R:dr tills vidare utgå såsom arfvoden.

Till de utgifter *Bemedlings-Commissionen* har att å Borgerskapets vägnar bestrida för andel i underhållet af Stadens Militaire-Corps, de i den så kallade Separerade Vaktens ställe antagne Vaktknektar, Stadens Båtsman-Compagnie m. m., har *Ordinarie contribution af Borgerskapet* ifrågavarande år blifvit uttaxerad efter enahanda grund, som de föregående åren, nemligen med 500 R:dr på hvar och en af Borgerskapets 50 Röster, och med fyllnadens läggande på sådane personer, som, ehuru ej inbegripne i Borgerskapets classification, dock anses idka borgerlig rörelse. Denna contribution har utgjort:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.		
Enligt Gravations-Lista . . R:dr	32,549	24	6	32,628	8	5	33,546	21	6	34,647	18	1	34,172	—	5
Enligt Uppbördsmännens Specialer	33,173	—	—	32,422	—	—	32,707	—	—	32,727	—	—	32,357	—	—
Influtne medel af årets contribution och restantier från föregående år	32,677	—	—	31,886	—	—	31,979	—	—	31,559	13	7	31,541	—	—

Bemedlings-Commissionen ägde, genom tid efter annan besparade och äfven donerade medel, den 1 Januarii 1838 ett capital af 94,889 R:dr 16 sk. 10 r:st., hvilket vid berörde års slut var uppgånget till 96,866 R:dr 1 sk. 6 r:st., men har sedermera, i följd deraf, att de för årsbehofven erforderliga medel ej kunnat fullt uttaxeras och icke ens influtit till deras uttaxerade belopp, nedgått så, att det vid slutet af år 1842 endast utgjorde 87,356 R:dr 36 sk. 4 r:st.

Bidraget ifrån Bemedlings-Commissionen till underhållet af *Stadens Militaire-Corps* har under den ifrågavarande tidrymden utgått med lika belopp, som för de föregående åren är uppgifvet i sednaste Femårs-Berättelsen.

I afseende på *Båtsmanshållet* har deremot en vigtig och för Stadens Borgerskap samt Hus- och tomt-ägare betungande förändring inträffat. Genom ett af Konung Carl XI den 28 Februarii 1678 utfärdadt Nådigt Bref, hade Stockholms Stad för all framtid blifvit frikallad från utgörande af flere Båtsmän, än 100; men detta privilegium, lika med flere andra Städens privilegier i dylika afseenden, hafva Eders Kongl. Maj:t och Rikets Ständer ansett vara utan all verkan vid företagen ny reglering af Städernas Båtsmanshåll, hvilken, enligt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 21 September 1839, är vorden så uppgjord, att de å Städerna och Köpingarne i helt belöpande 879 Båtsmän fördelats i mohn af sammanlagda beloppet af Rikets alla Städens och Köpingars bevillning, i medeltal för de fem åren 1828—1832, efter Bevillningsförordningens 2:dra artikel, för borgerlig rörelse, hus och tomter, samt Stadsjord, uppgående till 377,819 R:dr 21 sk. 11 r:st. Banco; efter hvilken beräknings-grund på hvardera af nämnde 879 nummer uppstått ett belopp af 429 R:dr 39 sk. 9 r:st., med uteslutande af bråk, för hvilket bevillningsbelopp alltså en Båtsman borde prästeras; och med tillämpning häraf, har Stockholms Stad, i förhållande till en å Staden belöpande bevillningssumma af 187,871 R:dr 30 sk. 9 r:st., fått sig ålagdt underhållet af 437 Båtsmän, de förut bestämda 100 deruti inbegripne. Uti Eders Kongl. Maj:ts omförmälda Nådiga Bref förklarades tillika, att det vore Stockholms Stad i Näder tillåtet, att den tillökade roteringen af 337 man utgöra med årlig vacance-afgift, om Staden det önskade, samt att det af Städerna berodde, att, vid hvarje Riksdag, hos Rikets Ständer göra anhållan om den förändring i denna reglering, hvartill Städernas stigande eller sjunkande välstånd eller andra omständigheter kunde föranleda. Hufvudstadens Båtsmanshållsskyldige innevånare, hvilka dåmera voro så väl hus- och tomtegarne, som Idkarne af borgerliga yrken, beslutade i följd häraf den 29 Julii 1840, att begagna sig af rättigheten att betala vacance-afgift för det tillökade antalet Båtsmän, men uppdrogo tillika åt utsedde Committerade, att hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att till Rikets då församlade Ständer måtte aflätas Nådiga Proposition om lindring i Hufvudstadens Båtsmanshåll samt förändring af den för detsamma uppgjorda reglering och fördelning, i öfverensstämmelse med Rikets år 1830 församlade Ständers till Eders Kongl. Maj:t

Maj:t gjorda underdåniga hemställan och de derfor lagda grunder. Eders Kongl. Maj:t behagade genom Nådig Resolution den 17 October 1840 förklara, att Eders Kongl. Maj:t ej funnit skäl bifalla denna af Committerade framställda underdåniga anhållan, helst Rikets då församlade Ständer äfven afslagit väckta motioner om förändring i grunderne för meranämnde Båtsmanshålls utgörande; hvaremot, sedan erfarenhet vunnits om den större eller mindre lämpligheten af samma grunder, det skulle vara de Båtsmanshållsskyldige tillåtet, att till Eders Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt förslag till Båtsmanshållets annorlunda bestämmande, då Eders Kongl. Maj:t efter vederbörandes hörande, ville taga ärendet i ytterligare öfvervägande. För Båtsmanshålls-afgiftens debitering, uppbörd och redovisning organiserades sedermera en serskild, af sju Ledamöter bestående Commission, som antogo trenne Uppbördsmän och en Räkenskapsförare; hvaremot Båtsmans-Compagniets underhållande in natura fortfarande besörjdes af Bemedlings-Commissionen. Sedan derefter bemäde, för Båtsmanshålls-afgiftens debitering, uppbörd och redovisning tillsatta Commission, å de Båtsmanshållsskyldiges vägnar, hos Eders Kongl. Maj:t gjort underdånig ansökning, att vacance-afgift måtte få betalas äfven för de af Staden förut in natura prästerade 100 Båtsmän, har Eders Kongl. Maj:t, medelst Resolution den 14 November 1842 i Näder förklarat, att, ehuru Stockholms Stads Båtsmans-Compagni varit för bestämdt ändamål anslaget, samt Eders Kongl. Maj:t i Dess Nådiga Bref af den 21 September 1839, rörande reglering af Städernas Båtsmanshåll, endast medgifvit de då nytillkomne numernes vacanthållande, Eders Kongl. Maj:t likväl destoheldre velat i Näder bifalla berörde underdåniga ansökning, som, enligt hvad upplyst blifvit, Stads-Båtsmans-Compagniet, i anseende till sina svaga lönevillkor, svårligen skall kunna recruterat med välfrejdadt och passande manskap; dock har Eders Kongl. Maj:t fäst de villkor: att vacancerna endast i den mån nu tjänande Båtsmän afgå och tills vidare finge ega rum: att det berodde på Eders Kongl. Maj:t att, när behovet så fordrade anbefalla uppsättning af det ifrågavarande antalet Båtsmän; samt att Flottans öfriga Båtsmanshåll, genom den skeende minskningen af det effectiva manskapet, icke tillskyndades något annat besvär eller vidsträcktare åliggande, än med de om detta Båtsmanshåll upprättade Contracter och gällande föreskrifter öfverensstämde. Af Stadens Båtsmanshållsskyldige innevånarne är derpå beslutadt, att bestyret med underhållet af Båtsmans-Compagniet in natura skall, vid detta års slut, öfverflyttas ifrån Bemedlings-Commissionen till Commissionen för debitering, uppbörd och redovisning af Stadens Båtsmanshålls-afgift.

Underhållet af Båtsmans-Compagniet har kostat:

år 1838 4,734: 15. 5.
och år 1839 4,574: 13. 1.

Ifrån och med år 1840, då Båtsmanshållets nya reglering vidtog, har kostnaden varit:

för sistnämnde år: Båtsmans-Vacance-avgift 11,539: 43. 8.
underhållet af Båtsmans-Compagniet 5,520: 24. 4. 17,060: 20. —

för år 1841: Båtsmans-Vacance-avgift 11,895: 43. 8.
Båtsmans-Compagniets underhåll . 5,784: 5. —17,680: — 8.

för år 1842: Båtsmans-Vacance-avgift 11,833: 29. 6.
Underhållet af Båtsmans-Compagniet 5,669: 36. 4. 17,503: 17. 10.

Afgifterne till Båtsmanshållet för åren 1840, 1841 och 1842 voro ut-taxerade efter 6 sk. pr. Risdalern af de skattskyldiges bevillning efter 2:dra Artikeln i Bevillnings-Förordningen.

Den under serskilde Committerades förvaltning ställda *Börs- Bro- och Hamnbyggnads-Fondens* Inkomster hafva utgjort:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.		
Tolagsmedel	37,584	7	11	38,291	3	4	37,532	30	6	40,572	21	9	39,122	47	6
Intaxerade medel	7,959	24	—	7,913	36	—	7,819	36	—	8,322	—	—	7,880	12	—
Hysesmedel	3,260	15	4	3,761	32	—	3,779	45	10	3,530	—	—	3,650	—	—
Bemedlings-Commissionens till- skott	5,000	—	—	5,000	—	—	5,000	—	—	5,000	—	—	5,000	—	—
Sublevations- och amortisse- ments-medel ifrån Stådens Drätsel-Verk, till de för hvarje år influtne belopp .	20,833	16	—	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—	16,666	32	—
Öfver-Ståthållarens Inqvarte- ringspenningar	1,066	32	—	533	16	—	533	16	—	533	16	—	533	16	—
Tillfälliga mindre inkomster .	95	23	6	273	22	2	105	37	5	222	29	10	3	—	—
Lån, upptagne mot Committe- rades Obligationer	80,000	—	—	23,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Biko R:dr	155,799	22	9	95,439	45	6	71,438	5	9	74,847	3	7	72,856	11	6

Af Börs- Bro- och Hamnbyggnads-Fonden äro under meranämnde fem år följande utbetalningar bestridde:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.		
Till inlösen af Committerades Oligationer	109,900	—	—	20,000	—	—	—	—	—	—	—	12,000	—	—	
Räntemedel på upptagne lån	25,921	24	7	22,827	8	9	22,009	12	—	22,469	32	—	21,794	32	
Löner, Honorarier, Arfvoden, Pensioner m. m.	3,739	8	—	4,428	16	—	4,095	—	—	4,158	16	—	3,876	32	
Till Bro- och Hamnbyggnader	21,144	23	3	23,339	30	3	21,025	5	4	23,436	47	3	22,135	27	
Omkostnader för Börshuset	3,106	34	5	2,777	8	4	4,153	46	8	3,809	22	—	1,188	34	
Omkostnader för Öfver-Ståthållare-Bostället	179	8	—	433	8	—	738	27	—	314	43	—	196	23	
Till fond för Södra Slussens ombyggnad	11,385	20	—	17,048	43	5	18,628	8	5	18,254	46	—	8,486	34	
Tillfällige mindre utgifter	—	—	—	42	11	8	—	—	—	50	—	—	8	—	
Summa B:ko R:dr	175,376	22	3	90,895	30	5	70,649	21	5	84,494	14	3	57,686	38	

De för Bro- och Hamnbyggnader uppförde utgifter hafva varit: quaibyggnadens fullbordande vid Blasiholmen intill Slagtarehuset år 1838: för den då började och de påföljde åren fortsatta quaibyggningen vid Nybrohamnen och igenfyllningen af Packartorgsviken: samt för åtskilliga större och mindre reparationer så väl å bron öfver Norrström, som å en del quaier.

Beloppet af de medel, som, i följd af Kongl. Brevet den 9 December 1836, dels utgått ifrån Handels- och Sjöfarts-Fonden, dels blifvit af Beurs-Bro- och Hamnbyggnads-Fondens egna intrader afsatta, för tillernad ombyggnad af Södersluss, uppgick vid 1842 års slut till 240,438 R:dr 24 sk. 1 r:st.; och Committerade hafva vidtagit åtskilliga åtgärder, för att införskaffa anbud och förslag i afseende på berörde Slussombyggnad och bästa sättet att densamma verkställa.

Enligt de af Brandvaks-Cassæ-Administrationen lemnade uppgifter hafva *Brandvaks-Cassans* Inkomster varit:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.		
Brandvaks-afgift	25,331	45	9	25,825	19	9	26,220	24	9	26,826	12	3	27,168	26	
Räntemedel å lån	1,240	12	8	1,164	—	—	1,272	26	—	1,263	16	—	1,298	29	
Summa B:ko R:dr	26,572	10	5	26,989	19	9	27,493	12	9	28,089	28	3	28,467	7	

hvaremot utgifterne utgjort:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.		
Till Stadens Militaire-Corps, som bestridt Nattvaks-Pa- trulleringen i Hufvudstaden	23,000	—	—	24,126	23	6	24,931	6	—	24,931	6	—	24,931	6	—
Pensioner till Officerare, Un- der-Officerare, Rotmästare och Soldater vid f. d. Brand- vaks-Compagniet	1,252	40	—	1,154	24	—	1,117	40	—	1,091	32	—	1,090	—	—
Brandvaks-Inrättningens Ad- ministrations-kostnad	1,409	32	—	1,401	24	—	1,301	36	—	1,457	44	—	1,201	22	—
Kostnad för tryckning af Hand- lingarne m. m. i frågan rö- rande föreslagen ny Förord- ning om gators omläggning och underhåll i Hufvud- staden				721	1	8									
Summa B:ko R:dr	25,662	24	—	27,409	25	2	27,350	34	—	27,490	34	—	27,222	28	—

Brandvaks-Cassans Capital-Fond var vid nedannämde års början:

År 1838	R:dr 36,679:	22.	5.
„ 1839	„ 40,589:	8.	10.
„ 1840	„ 40,169:	3.	5.
„ 1841	„ 40,311:	30.	2.
„ 1842	„ 40,920:	24.	5.
samt vid sistberörde års slut	„ 42,165:	4.	—

I afseende på Stadens *Inqvarterings-Invättning* är att nämna: att, i följd af en år 1839 uppgjord provisionel reglering för en tid af fem år, rörande inqvarteringen för Gemenskapen vid de tvänne Kongl. Lif-Gardes Regimenterna till fot samt Kongl. Svea Artillerie Regemente, Inqvarterings-Cassan ifrån den 1 October samma år utbetalt förhöjd Inqvartering till desse inqvarteringstagare: att Stats-Verket, ifrån och med år 1841, på grund af Rikets Ständers, af Eders Kongl. Majt sanctionerade beslut, öfvertagit den Staden förut åliggande skyldighet, att utgöra contant Inqvartering till Kongl. Lif-Bevårings-Regimentet med flere Corpser: samt att, dels i följd af Stats-Verkets berörde åtagande, dels i följd af betydligare inträd af Tolagen, Bor-

gerskapets och Husegares tillskott i och för Inqvarterings-utgiften kunnat, synnerligen det sista året, nedsättas, till lindring uti bemälda Medborgare-Classers i öfrigt ökade utgifter för det allmänna.

Inqvarterings-Verkets Inkomster hafva utgjort:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.		
Tolags- och Vågpenningar . . .	43,629	16	10	44,658	19	8	43,242	46	2	46,084	39	—	44,260	47	8
Inqvarterings-afgift af Hus och Borgerskapet	26,958	9	4	27,461	12	8	27,922	19	8	28,482	44	8	20,793	46	5
Summa B:ko R:dr	70,587	26	2	72,119	32	4	71,165	17	10	74,567	35	8	65,054	46	1

Utgifterne åter hafva uppgått till nedannämnde belopp:

	År 1838.			1839.			1840.			1841.			1842.		
Inqvarterings - penningar och hushyror	63,446	3	7	62,599	32	1	64,752	39	4	56,874	39	4	55,659	27	6
Casernhusens underhåll. m. m.	4,579	—	—	2,581	10	8	1,836	47	2	2,084	2	6	1,938	12	2
Administrations-kostnad . . .	5,356	18	7	6,124	38	8	5,633	39	10	5,124	15	6	5,391	28	3
Summa B:ko R:dr	73,381	22	2	71,305	33	5	72,223	30	4	64,083	9	4	62,989	19	11

För alla fem åren voro således Inkomsterne 353,495 R:dr 14 sk. 1 r:st. och Utgifterne 343,983 R:dr 19 sk. 2 r:st.

I likhet med hvad som skett i Öfver-Ståthållare-Embetets förut afgifna Femårs-Berättelser, upptages slutligen här, att *Stats-Verkets anslag för Öfver-Ståthållare-Embetet* utgjort, enligt 1842 års Stat:

Löner och Arfvoden till Öfver- och Under-Ståthållaren samt Öfver-Ståthållare-Embetets Cancellis Tjenstemän och Be- tjente	12,198:	10.	10.
Bidrag till aflöning för Tjenstemännen vid Öfver-Ståthållare- Embetet för Kronouppbörds-ärenden	7,648:	—	—
Till Policens vidmakthållande	15,000:	—	—
Hyra för de rum Öfver-Ståthållare-Embetets Cancellie och Kongl. Slotts-Rätten för Stockholms Slott och Stad begagna	1,000:	—	—
Tillhopa B:ko R:dr	35,846:	10.	10.

Vid denna Berättelse fogas i underdånighet en *Tabell*, upptagande, så vidt sig göra låtit, hvad rörande Hufvudstaden, enligt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga föreskrifter, bordt i Tabellform meddelas. Den är uppgjord efter enahanda grunder, som de Tabeller, hvilka åtföljt Öfver-Ståthållare-Embetets förra Femårs-Berättelser. I afseende på densamma får Öfver-Ståthållare-Embetet tillägga följande upplysningar:

1:o. Uti det i Tabellen utförda taxeringsvärde å Fastigheter, hvilket, liksom alle andra i Tabellen förekommande penningebelopp, upptagits i medeltal för åren 1838—1842, ingå icke åtskilliga, uti det der uppgifna antalet af Hus och Tomter inbegripne Fastigheter, som ägas eller disponeras af Kongl. Maj:tt och Kronan, vissa Allmänna Bolag, Fromma Stiftelser och Academie-Stater, och ej blifvit för Bevillnings erläggande uppskattade. Taxeringsvärdet å *Qvarnar*, 39 till antalet, samt å *Bruk* och *Fabriker* har ej kunnat serskildt uppgifvas, utan är intaget i värdet å de Egendomar, der dessa inrättningar befinnas. I Fastigheternes utsatta uppskattningsbelopp är beräknad den del af Stadens *jord*, som af enskilde personer disponeras.

2:o. Någon annan *Bränvinsbrännings-avgift* utgår icke i Stockholm, än den avgift, som af ett Bolag, för rättigheten att i Hufvudstaden distillera bränvin, enligt Contract erlägges till Stads-Cassan, och hvars årliga belopp är i Tabellen såsom bränvinsbrännings-avgift införd.

3:o. Det under rubriken *Clereciets underhåll* upptagna belopp, är Territorial-Församlingarnes Pastorers, Commministrars och Kyrko-Betjentes samt Tyska och Finska Församlingarnes Presterskaps och Kyrko-Betjenings af Stadens Innevånare åtnjutna inkomster och löneförmåner, sådane desse beräknats vid Bevillnings-taxeringarne.

4:o. Under benämningen *Fattigförsörjningsmedel* äro i Tabellen införde: a) Allmänna Fattigförsörjnings-avgiften af Stadens innevånare, 35,192 R:dr 21 sk. 2 rst.; b) Böter för underlåtenhet att betala Krono-Utskylder, 3,036 R:dr 16 sk. 7 rst.; c) Curhus-avgiften, 7,582 R:dr 28 sk. 7 rst.; hvilka alla medel ingå till Stadens Fattig-Cassæ-Direction och af densamma enligt gifna föreskrifter redovisas; samt d) De inom hvarje Församling åtagne och uppburna samt af serskilda Fattigvårds-Directioner disponerade Fattig-, Collect- och Armbösse-medel samt vanliga avgifter vid Bröllopp, Barndop och Begravingar, tillsammans approximativt beräknade till 16,000 R:dr.

5:o. Såsom *diverse onera* äro upptagne:

Salu-accis	7,500: — —
Brännvins-minuterings-avgift	14,416: 32. —
Avgift till Wadstena Krigsmanshus-Cassa för Fastighetsköp	1,808: 46. 1.
Brandvaks-avgift af Fastigheter	26,274: 23. 9.
Inqvarterings-avgift af hus och borgerlig rörelse	26,323: 46. 2.
Den å Borgerskapet uttaxerade Ordinarie Contributions-summa, efter afdrag af serskildt uppförda kostnaden för Båtsmans-Compagniets underhåll	27,420: 29. 1.
Serskildt uttaxerad bidrag af Borgerskapet till Börs-, Bro- och Hamnbyggnads-Fonden	7,979: 2. 6.
Afgifter af Territorial-Församlingarnes innevånare till Kyrko-Cassorne, för reparationer å kyrkorne och Skolbyggnaderna, samt Håfgångspenningar, enligt Krono-Uppbörds-Commissariernes uppgifter	13,134: 29. 1.
Sterbhus-avgifter	23,220: — —
Kostnad för lyshållning å Gatorne, approximativt beräknad	20,000: — —
Dito för Gatornes underhåll och renhållning dito	70,000: — —
<hr/>	
Tillsammans B:ko R:dr 238,078: 17. 2.	

6:o. Af enahanda orsaker, som uti Öfver-Ståthållare-Embetets förra Femårs-Berättelser äro anmälda, har Öfver-Ståthållare-Embetet ej eller nu varit i tillfälle, att i Tabellen meddela någon uppgift på *utsädet* af särskilda sädesslag och *medelafkastningen* deraf, eller på *kostnaden för Stadens Styrelse* och för *Skjutshållningen* i Hufvudstaden.

Med djupaste undersåtlig vördnad, tröhet och nit framhärdar
Stormäktigste Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte

M. LEWENHAUPT.

Stockholm den 12 December 1844.

F. Edelstam.

T a b e l l,

tillhörande Öfver-Ståthållare-Embets Berättelse om Stockholms Stads tillstånd i ekonomiskt och statistiskt afseende åren 1838 - 1842.

Hus och Tomter n. m.	Jord.					Utsäde af								Medelafkastning, sedan utsädet är afdraget.						Uppskattningsvärde.																														
	Åker.	Äng.	Skog och Betesmark.	Summa.	Hemmantal.	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Potatoes.	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Potatoes.	Tobak.	Hästar.	Oxar.	Kor.	Ung Boskap.	Får.	Svin.	Getter.	Hus och Tomter.	Jord.	Bråk och Övannar.	Summa.																			
St.	Tunl.	Tunl.	Tunl.	Tunl.	St.	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	T:r	L:ö	St.	St.	St.	St.	St.	St.	St.	R.	s.	r.	R.	s.	r.	R:dr	s.	r.															
3,961	1,669	261	538	2,468	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,569	23,116	2,295	224	1,042	21	213	976	37	—	—	—	—	—	—	—	—	33,978,800	43	11												
S t a t s- B i d r a g.																																																		
Bevilling.															Ständige Räntor.						Summa Stats-Bidrag.																													
Efter 2:dra Artikeln.															Summa.						Summa Stats-Bidrag.																													
Efter 1:sta Artikeln.															Summa.						Summa Stats-Bidrag.																													
R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.	R:dr	s.	r.						
32,709	22	—	67,958	3	2	160,245	20	10	22,695	11	5	79,266	20	6	16,666	32	—	379,541	13	11	130	—	—	14,308	45	7	14,438	45	7	12,310	22	10	—	—	—	42,694	2	10	61,811	18	4	—	—	—	238,078	17	2	763,313	22	3

Stockholm den 12 December 1844.

M. LEWENHAUPT.

F. Edelstam.